

# Možnosti zapojení se studentů do dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji

Eliška Gabrielová

---

Bakalářská práce  
2014



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta humanitních studií

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav zdravotnických věd

akademický rok: 2013/2014

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eliška Gabrielová**  
Osobní číslo: **H11057**  
Studijní program: **B5350 Zdravotně sociální péče**  
Studijní obor: **Zdravotně sociální pracovník**  
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Možnosti zapojení se studentů do dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.  
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví.  
Příprava metodiky průzkumu.  
Realizace kvantitativního průzkumu u studentů pomocí dotazníkového šetření.  
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.  
Prezentace výsledků průzkumu, shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

**BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ. Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-5-**

**MATOUŠEK, Oldřich a kol. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-502-8.**

**NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.**

**NAKONEČNÝ, Milan. Sociální psychologie. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.**

**TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.**

Vedoucí bakalářské práce:

**Mgr. Anna Krátká, Ph.D.**  
Ústav zdravotnických věd

Datum zadání bakalářské práce:

**15. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce:

**23. května 2014**

Ve Zlíně dne 15. ledna 2014

  
doc. Ing. Aněžka Lengalová, Ph.D.  
děkanka



  
Mgr. Zlatica Dorková, Ph.D.  
ředitelka ústavu

## PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby <sup>1)</sup>;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 <sup>2)</sup>;
- podle § 60 <sup>3)</sup> odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 <sup>3)</sup> odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....2022014

Gabrielová  
.....

*1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.*

*(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.*

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-ří autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

## **ABSTRAKT**

Cílem práce je zjistit, jaká je motivace studentů pracovat jako dobrovolník ve zdravotnickém nebo sociálním zařízení. Teoretická část se zabývá objasnění pojmů dobrovolník, dobrovolnictví, motivace a prosociálního chování. Práce také popisuje oblasti, ve kterých se může vyskytovat dobrovolník. V praktické části se věnujeme popisu některých zařízení ze zdravotní a sociální oblasti ve Zlínském kraji. Průzkum realizujeme pomocí dotazníkové kvantitativní metody, kde zjišťujeme, jaké jsou motivy k tomuto jednání v jednotlivých zařízeních. Pro doplnění a obohacení práce jsme zvolily metodu životního příběhu.

**Klíčová slova:** dobrovolník, dobrovolnictví, motivace, prosociální chování

## **ABSTRACT**

Point of this thesis is finding out students motivation in working as volunteers in health care or social facilities. The theoretical part contents claryfing the concept of volunteer, volunteering, motivation and antisocial behaviour. This thesis describe the areas where the volunteer can do these activities. I mainly devoted the practical part to the descriptions of some health care and social areas in the Zlín Region. The research is implemented with questionnaire by quantitative method where I reveal what kind of motivation is in this behaviour and in particular facilities. To complete and enrich this thesis we used method of real life story.

**Keywords:** volunteer, volunteering, motivation, prosocial behaviour

*„Komukoli prospěti můžeš, prospívej rád, možno-li celému světu. Sloužiti a prospívati je vlastností povah vznešených“*

Jan Ámos Komenský

Děkuji paní Mgr. Anně Krátké, Ph.D. za vedení bakalářské práce, její cenné rady a trpělivost. Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu při studiu a při psaní závěrečné práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

# OBSAH

<b>ÚVOD</b> .....	<b>10</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>11</b>
<b>1 DOBROVOLNICTVÍ - POJMOSLOVÍ</b> .....	<b>12</b>
1.1 DOBROVOLNÍK .....	12
1.1.1 Vzdělávání dobrovolníků .....	13
1.2 DOBROČINNOST .....	13
1.3 DOBROVOLNICTVÍ .....	14
1.3.1 Dobrovolnictví v ČR .....	14
1.3.2 Dobrovolnictví v zahraničí.....	15
1.4 FORMY DOBROVOLNICTVÍ .....	17
1.5 FORMÁLNÍ A NEFORMÁLNÍ DOBROVOLNICTVÍ .....	17
1.5.1 Dobrovolnická činnost .....	18
<b>2 OBLASTI DOBROVOLNICTVÍ</b> .....	<b>19</b>
2.1 DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ .....	19
2.2 DOBROVOLNICTVÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH .....	19
2.3 KULTURNÍ OBLAST .....	20
2.4 DOBROVOLNICTVÍ VE SPORTU .....	20
2.5 DOBROVOLNICTVÍ S DĚTMI A MLÁDEŽÍ .....	20
2.6 EKOLOGIE A DOBROVOLNICTVÍ .....	21
2.7 MEZINÁRODNÍ DOBROVOLNICTVÍ.....	21
2.8 DOBROVOLNICTVÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH .....	21
2.9 KOMUNITNÍ DOBROVOLNICTVÍ.....	22
2.10 DOBROVOLNICTVÍ V CÍRKEVNÍCH A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTECH .....	22
<b>3 MOTIVACE</b> .....	<b>23</b>
3.1 DEFINICE.....	23
3.2 KONVENČNÍ ČI NORMATIVNÍ MOTIVACE .....	24
3.3 RECIPROČNÍ MOTIVACE .....	24
3.4 NEROZVINUTÁ MOTIVACE .....	24
3.5 MOTIV .....	24
3.5.1 Členění motivů .....	25
<b>4 PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ</b> .....	<b>26</b>
4.1 DRUHY PROSOCIÁLNÍHO CHOVÁNÍ .....	26
4.1.1 Reciproční altruismus.....	26
4.1.2 Normativní altruismus.....	27
4.1.3 Emocionální altruismus.....	27
4.1.4 Křesťanský altruismus.....	27
4.1.5 Pravý altruismus.....	28
<b>II PRAKTICKÁ ČÁST</b> .....	<b>29</b>
<b>5 VÝZKUMNÁ ČÁST</b> .....	<b>30</b>



5.1	CÍLE VÝZKUMU .....	30
	Hlavní cíl .....	30
	Dílčí cíle .....	30
5.2	METODA VÝZKUMU.....	30
5.3	TECHNIKA VÝZKUMU .....	31
5.4	CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ .....	32
	5.4.1 Salesiánský klub mládeže ve Zlíně .....	32
	5.4.2 Unie Kompas.....	33
	5.4.3 Adra Zlín .....	33
	5.4.4 Samari Zlín.....	33
5.5	PRŮBĚH VÝZKUMU .....	34
5.6	ZPRACOVÁNÍ DAT.....	34
5.7	VÝSLEDKY VÝZKUMU .....	35
5.8	DISKUSE .....	60
5.9	ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH .....	62
	<b>ZÁVĚR .....</b>	<b>64</b>
	<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....</b>	<b>65</b>
	<b>SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....</b>	<b>68</b>
	<b>SEZNAM GRAFŮ .....</b>	<b>69</b>
	<b>SEZNAM TABULEK.....</b>	<b>70</b>
	<b>SEZNAM PŘÍLOH.....</b>	<b>71</b>

## ÚVOD

Dobrovolnictví je staré jako společnost sama. Ať se již v minulosti jednalo o sousedskou výpomoc nebo organizovanou nezištnou pomoc lidem. Vždy tady dobrovolnictví bylo, je a bude. Téma bakalářské práce jsem si vybrala účelně, protože již 5 let sama vykonávám dobrovolnickou službu a mám k tomuto tématu blízko. Nikdy jsem nepřemýšlela, proč jsem se rozhodla dělat dobrovolníka, a zajímalo mě, jaké jsou motivace dobrovolníků a jaký názor zastává rodina. Cílem práce je tedy zjistit příčiny, které vedly studenty k rozhodnutí stát se dobrovolníkem.

Zdravotně sociální pracovník může vykonávat dobrovolnickou činnost v jakékoli oblasti. Podle jeho zaměření a vědomostí se nejvíce nabízí oblast zdravotních a sociálních zařízení. Ze zdravotní sféry to mohou být např. léčebny dlouhodobě nemocných, dětská lůžková oddělení, psychiatrická oddělení (především dětské oddělení), hospice nebo dětská centra. V sociálních zařízeních může vykonávat dobrovolnickou činnost např. v domovech pro seniory, v domovech se zvláštním režimem, nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v denních centrech, v centru denních služeb, K-centrech či v azylových domech pro matky s dětmi atd.

V teoretické části se zabýváme vysvětlením pojmů dobrovolník a jeho vzdělávání, dobročinnost a dobrovolnictví. Pozornost zde věnujeme i dobrovolnictví v ČR a v zahraničí. Dále popisujeme formy dobrovolnictví, formální a neformální dobrovolnictví a také zde nastiňujeme pojem dobrovolnická činnost. V další kapitole zmiňujeme oblasti dobrovolnictví, rovněž definice motivace a motivů a prosociálního chování.

Praktická část se skládá z několika kapitol. Nejprve popisujeme cíle, metodu a techniku výzkumu. Poté charakterizujeme respondenty. Vybrali jsme si 4 organizace, které spolupracují nebo je přímo vysílají. Rovněž objasníme, jak výzkumné šetření probíhalo, jak jsme zpracovali data a jaké výsledky přineslo naše výzkumné šetření. Jako doplnění a oživení bakalářské práce jsme zvolili životní příběh jedné dobrovolnice, která se s námi podělila o své zkušenosti a zážitky z její služby, které obohatily nejen nás, ale i tuto práci.

## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

## 1 DOBROVOLNICTVÍ - POJMOSLOVÍ

V dnešní době se každý z nás setkal s pojmem dobrovolník, dobrovolnictví, dárcovství, filantropie aj., ale co si pod těmito termíny máme představit? V následující kapitole se budeme věnovat terminologii, která objasňuje tyto pojmy.

Rok 2011 byl významným mezníkem v dobrovolnictví, protože byl vyhlášen Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství. Cílem nebyla jen podpora a propagace dobrovolnictví, ale také ocenění a uznání těchto aktivit. Evropská komise tuto činnost vnímá jako prospěšnou pro celou společnost, která posiluje její soudržnost a způsob, jak lidé mohou vrátit to, co do nich společnost vložila (Evropská komise 2011, In: Petrová Kafková, 2013, s. 131). Dnem dobrovolníků byl ustanoven 5. prosinec.

Dobrovolnictví upravuje zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů. Pokud se jedná o dobrovolnickou činnost, která se vykonává v sociálních službách, máme povinnost vycházet ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

### 1.1 Dobrovolník

Dobrovolník dle Tošnera a Sozanské (2006, s. 35) je: „*člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.*“ V zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů, se dobrovolník vymezuje věkem, kde fyzická osoba starší 15 let vykonává dobrovolnickou službu na území ČR. Jestliže se jedná o dobrovolnickou službu, která se vykonává v zahraničí, musí tato osoba být starší 18 let a na základě svých vlastností, znalostí a dovedností se svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu (zákon č. 198/2002 Sb., §3). Dobrovolníci v sociálních službách jsou lidé, kteří poskytují podporu a pomoc bez nároku na odměnu, v některých případech po zaškolení, a to buď samostatně, nebo spolu s profesionály (Matoušek, 2008a, s. 48).

Nejčastější skupiny společnosti, které se stávají dobrovolníky, jsou:

- studenti, především ti, kteří se připravují na budoucí pomáhající profese,
- nezaměstnaní lidé, kteří potřebují být nějakým způsobem užiteční,
- ženy, které se starají o rodinu a chtějí se společensky uplatnit mimo domov,
- senioři, kteří pociťují, že jsou málo využiti,

- lidé, kteří si uvědomují svoji práci jako jednostrannou činnost a chybí jim kontakt s ostatními lidmi (Matoušek, 2008b, s. 61).

### 1.1.1 Vzdělávání dobrovolníků

Od roku 2005 začala Salesiánská asociace Dona Boska, o. s. vzdělávat své dobrovolníky v rámci tzv. Salesiánské školy animátorů. Tento program reprezentuje celistvý systém formace salesiánských dobrovolníků. Salesiánští animátoři je akreditovaný dobrovolnický program, který je určený mladým lidem, kteří svůj volný čas chtějí věnovat dětem a mládeži zejména v salesiánských centrech, klubech, střediscích či farnostech v ČR. Samozřejmě podmínkou absolvování tohoto programu není výkon dobrovolnické služby v Salesiánských centrech, klubech atd. Setkáme se i s jinými dobrovolníky, kteří pracují ve své farnosti a nemají povědomí o Salesiánech. Po dobu tří let se dobrovolníci účastní devíti vzdělávacích víkendů. Program je vytvářen pro mladé lidi, kteří se podílejí na životě křesťanské společnosti. Dobrovolníci mají během kurzu přednášky ze základů psychologie, pedagogiky, dramaturgie hry, zážitkové pedagogiky atd. Také zde probíhají základní kurzy první pomoci či právního minima. Po prvním roce dobrovolník dostane osvědčení o absolvování akreditovaného dobrovolnického programu, a pokud má zájem, může se Salesiánskou asociací Dona Boska, o. s. uzavřít dobrovolnickou smlouvu. Po dalším roce získá dobrovolník osvědčení jako „táborový vedoucí“, který je akreditován na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Po absolvování posledního roku se dobrovolník stává animátorem. Animátor (odvozeno z latinského slova „anima“ – duše) je mladý člověk, který chce dělat něco pro druhé a řídí se principy pedagogického přístupu Dona Boska. Dobrovolník zde absolvuje 180 hodin vzdělávání.

Druhá možnost, jak se stát akreditovaným dobrovolníkem, je absolvování 10 hodinového školení dobrovolnického programu Margherita. I zde mají přednášky z psychologie, pedagogiky, první pomoci atd. (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 113; Hanáková, Trávníček a Vracovský, 2008, s. 7 – 8; Salesiánská asociace Dona Boska, 2008, s. 24 – 25; Sklenář, 2012, s. 40).

## 1.2 Dobročinnost

Dobročinnost pokládáme za jednu z občanských ctností, která z historického hlediska má své kořeny již v křesťanství (Tošner a Sozanská, 2006, s. 36). Častěji se setkáváme s termínem filantropie. Podle Nového akademického slovníku cizích slov (2005, s. 243) mů-

žeme tento termín vysvětlit „jako dobročinné pomáhání sociálně slabým, lidumilost, láska k člověku.“ Hlavní pilíře filantropie tvoří dárcovství a dobrovolnictví, které jsou zároveň činnostmi úzce spjatými s představami o konání prospěchu pro druhé bez nároku na odměnu nebo profit (Frič, 2001, s. 13).

Dárcovství se týká hlavně peněžitých a nepeněžitých darů. Dary jsou primárně určeny potřebným občanům nebo na veřejně prospěšné záměry, které zprostředkovávají nadace, nadační fondy a sbírky (Müllerová a kol., 2011, s. 10).

### 1.3 Dobrovolnictví

Müllerová a kol. (2011, s. 10) popisuje dobrovolnictví následovně: „je vědomá, svobodně zvolená činnost ve prospěch druhých, kterou poskytují občané bezplatně.“ Jak uvádí Tošner a Sozanská (2006, s. 18): „dobrovolnictví není obět, ale přirozený projev občanské zralosti.“ Dále popisují, že tato činnost přináší konkrétní podporu tomu, kdo se bez ní neobejde, ale současně dává dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, zdroj zkušeností, dovedností a obohacení mezilidských vztahů (Tošner a Sozanská, 2006, s. 18). Následující definice je převzatá z anglického originálu a jedná se o volný překlad do českého jazyka. Mezinárodní centrum pro sociální výzkumy a Institut pro výzkum dobrovolnictví definuje dobrovolnictví jako „jakoukoliv aktivitu, která zahrnuje nějaké trávení času bezplatně a je zaměřena ve prospěch druhé osoby (jedince nebo skupiny) kromě blízkých příbuzných, nebo v prospěch životního prostředí.“<sup>1</sup>

#### 1.3.1 Dobrovolnictví v ČR

Hlavní rozkvět dobročinnosti v českých zemích byl především v 19. století, kdy vznikl počet uměleckých, kulturních aj. spolků. Také se rozvíjely nadace a občanské asociace. Dalším zásadním mezníkem v dobročinnosti bylo v období samostatného Československa, kdy se hlavně budovaly a spravovaly ústavy a zařízení (např. chudobince, ozdravovny, sanatoria). Tento trend vývoje byl přerušen německou okupací a následně vznikem socialistického státu, kdy dobrovolná práce byla násilně ukončena. Již vzniklé organizace byly

---

<sup>1</sup> Any activity which involves spending time, unpaid, doing something which aims to benefit someone (individuals or groups) other than or in addition to close relatives, or to benefit the environment (National Centre for Social Research and the Institute for Volunteering Research, 2007, In: International Labour Office, 2011, s. 12).

redukovány a účelně podřizovány státu, který prováděl přísnou kontrolu. Majetek nadací a spolků byl zabaven a lidé byli pronásledováni a vězněni. Od roku 1951 se postupně rušily všechny charitativní a sociální organizace, na kterých se podílela církve. Hlavní obnova dobročinnosti nastala po roce 1989, kdy se vydávaly nové zákony ohledně sdružování občanů a další právní normy, které modifikovaly fungování neziskových organizací (např. obecně prospěšné společnosti, nadace). Lidé hledali jiné podoby seberealizace, kde by mohli využít své dovednosti a znalosti. Zároveň byly obnoveny spolky, které byly v minulém režimu potlačeny a vznikaly nové nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“), které nevlastnily žádný majetek a svoje působení budovaly na lidském nadšení a pomoci dobrovolníků. V posledních letech se dobrovolnictví dostalo více do povědomosti širší veřejnosti, ale bohužel ve srovnání s USA a západoevropskými zeměmi je ČR na nízké úrovni. Je potřeba větší propagace a publicity dobrovolné činnosti, která poukazuje na přínos dobrovolnictví nejen pro dobrovolníka, ale také pro společnost (Frič, 2001, s. 23 – 27; Tošner a Sozanská, 2006, s. 29 – 31).

### 1.3.2 Dobrovolnictví v zahraničí

Prvním státem, který jsem si vybrala, jsou **Spojené státy americké**, kde se organizované dobrovolnictví rozvíjelo v posledních třiceti letech. Početná část obyvatel USA a Kanady cítí potřebu konat něco ve prospěch druhých, i když nejsou napojeni na žádnou konkrétní organizaci. Obecně lze říci, že dobrovolnictví je součástí kultury Američanů. V Severní Americe tuto dobrovolnickou činnost zastřešují dobrovolnická centra, která se podílejí na propagaci a podpoře dobrovolnictví. Také realizují vlastní dobrovolnické programy, organizují semináře a workshopy. I když se USA řadí mezi největší země světa, není v jednotlivých státech dobrovolnictví na stejné úrovni. Musíme brát ohled na kulturní, sociální a politickou situaci v dané zemi (Novotný a Lukeš, 2008, s. 130 – 131; Tošner a Sozanská, 2006, s. 24 – 25).

Dalším významným státem je **Německo**, které patří mezi aktivnější státy Evropy. Dobrovolnictví zde získalo podobu nového sociálního hnutí. Funguje tu totiž princip podřízenosti, což znamená, že nejprve je k zajištění blahobytu společnosti potřebná pomoc lidí a poté následuje stát. Mládež zde má zvláštní pozornost a péči. Většina obyvatel se kumuluje do oblasti rekreace, sportu nebo kultury (Novotný a Lukeš, 2008, s. 124; Tošner a Sozanská, 2006, s. 26).

Zcela rozdílná situace je ve **Francii**. Je zde velmi centralizovaná vláda a zákon z roku 1791 říká, že „žádná organizace nemá dovoleno jednat jako prostředník mezi občany a státem“ (Tošner a Sozanská, 2006, s. 26). Podstatná část dobrovolníků se vyskytuje v organizacích, které jsou zaměřeny na sport, kulturu a rekreaci. Dále dobrovolníci působí v oblasti výzkumu a vzdělání (např. kampaně na podporu gramotnosti) je to asi okolo 20 %. Jen 13 % dobrovolníků se věnuje dobrovolnické činnosti u seniorů či u lidí bez domova (Novotný a Lukeš, 2008, s. 125 - 126; Tošner a Sozanská, 2006, s. 26).

**Velká Británie** je považována za sociální stát s dlouhou tradicí dobrovolnictví. Především se jedná o charitativní činnost a vzájemnou pomoc lidí na vzdáleném venkově a je součástí tradičního anglického způsobu života. V 70. letech 20. století bylo založeno Národní dobrovolnické centrum. Velká Británie klade hlavní důraz na soběstačnost občanů a komunit. Ve státní péči jsou pouze ty oblasti, kde je to nutné a zároveň podporuje všechny dobrovolnické aktivity z vládních fondů a příspěvků. Nejvíce se zaměřuje na rozšiřování dobrovolnictví mezi mládeží (Novotný a Lukeš, 2008, s. 126 - 127; Tošner a Sozanská, 2006, s. 26 - 27).

Obecně lze říci, že nejvyšší míra dobrovolnictví je v zemích Beneluxu a Skandinávii, dále ve Švýcarsku a Slovinsku. Naopak nejnižší je v jižní a východní Evropě (Petrová Kafková, 2013, s. 134 – 135).

	<b>Užší přístup</b>	<b>Širší přístup</b>
<b>Forma pomoci</b>	organizovaná	organizovaná i neorganizovaná
<b>Typ pomoci</b>	práce	činnost
<b>Okruh příjemců pomoci</b>	nezahrnuje rodinu/domácnost	zahrnuje rodinu/domácnost
<b>Stabilita pomoci</b>	dlouhodobá	dlouhodobá i krátkodobá
<b>Povaha pomoci</b>	plánovaná	plánovaná i spontánní, neplánovaná
<b>Zaměření pomoci</b>	obecně prospěšná	obecně i vzájemně prospěšná

Tabulka č. 1: Přístup k definování dobrovolnické pomoci (zdroj: Frič a Vávra, 2012, s. 29)



## 1.4 Formy dobrovolnictví

Je těžké najít přesné hranice mezi jednotlivými formami dobrovolnictví, jelikož jsou úzce spojené. První z forem je **dobrovolnictví vzájemně prospěšné**, které probíhá v rámci komunity, fary, obce či sportovních klubů. Členové se tak realizují na dosažení svých cílů. Pokud mluvíme o dobrovolnictví zaměřeném na rodinu, příbuzné eventuálně sousedy, používáme pojem **občanská výpomoc** nebo také **sousedská výpomoc**. Společným znakem těchto forem je spontánnost a neočekávání odměny. Obě formy se především rozvíjely v totalitní společnosti, protože nefungoval trh zboží a služeb a většina občanů byla odkázána na systém protislužeb. Další formou je **dobrovolnictví veřejně prospěšné**, které využívají NNO a dobrovolnická centra. Impulsem jedince je být užitečný svému okolí a komunitě. Tyto organizace získávají dobrovolníky z řad veřejnosti, buď se jedná o jednorázové akce, nebo o dlouhodobou spolupráci. Posledním formou je **dobrovolná služba**, která je charakterizována jako dlouhodobá činnost, která se zpravidla vykonává mimo svoji zemi. V ČR se objevuje až po roce 1989, kdy sem přijeli dobrovolníci ze západoevropských zemí, především k výuce cizích jazyků (Tošner a Sozanská, 2006, s. 36 – 37; Müllerová, 2011, s. 10 – 12).

## 1.5 Formální a neformální dobrovolnictví

Další dělení dobrovolnictví je z hlediska formálnosti a neformálnosti, kdy činitelem neformálního dobrovolnictví je především **sousedská výpomoc** (např. péče o zahradu, nákupy, hlídání dětí nebo domácích zvířat). Podle výzkumu Friče a Pospíšilové (2010) se tomuto typu dobrovolnictví věnovalo 72 % neformálních dobrovolníků. Tudíž se jednalo o dobrovolnictví na komunitní úrovni. Dalším typem neformálnosti je tzv. **servisní dobrovolnictví**, které se zabývá pomoci lidem v nouzi, např. hladovému, nemocnému jedinci. Přibližně se tomuto typu věnuje 41 % neformálních dobrovolníků. **Advokační dobrovolnictví** spadá také do neformálního dobrovolnictví, kterému se věnuje 14 % neformálních dobrovolníků. Jedná se o obhajobu práv a zájmů člověka, kterého někdo utlačoval či ohrožoval a sám si neuměl získat to, na co měl nárok (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 74 – 75).

Na druhé straně stojí formální dobrovolnictví, které se odehrává prostřednictvím dobrovolné, neziskové organizace, jedná se tedy o dobrovolnickou činnost, která je více popsána v další kapitole. Této činnosti se věnuje 30 % občanů starší 15 let. Novým trendem ve formálním dobrovolnictví je nástup dobrovolníků v mezních věkových skupinách, obzvláště

se jedná o mládež a seniory. Předpokládá se, že nárůst bude stejný v obou skupinách (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 76 – 77).

### 1.5.1 Dobrovolnická činnost

Tato činnost je charakterizována třemi společnými znaky. Za prvé, dobrovolnická činnost není povinná a vykonává se tedy dobrovolně. Dále není placená, ale i tak mohou dobrovolníci získat jiné výhody a užitek než finanční zhodnocení a posledním znakem dobrovolnické činnosti je, že tato činnost je primárně vykonávána ve prospěch druhých, ale dobrovolníci mohou mít ze své činnosti i osobní přínos (Frič a Pospíšilová, 2010 In: Matoušek, 2013).

Vedení formálních dobrovolníků se věnují dobrovolnická centra, která pomocí svých profesionálních koordinátorů vedou a řídí jednotlivé dobrovolníky. V dnešní době se využívá termín **mentoring**, který Brumovská a Seidlová Málková (2010, s. 11) popisují jako „*blízký, individuální, mezigenerační vztah staršího, zkušenějšího mentora, který má zájem předat své zkušenosti a vědomosti mladšímu, méně zkušenému chráněnci (mentee)*.“ Pod touto definicí si můžeme představit vztah dítěte a dospělého, kterému se snaží předat vše potřebné k jeho rozvoji osobnosti a orientaci v sociální společnosti (Brumovská, Seidlová Málková In: Matoušek, 2013, s. 329; Brumovská a Seidlová Málková, 2010, s. 11 – 13).

Odborná literatura popisuje dva druhy mentoringu. První z nich je **přirozený mentoring**, který spočívá v procesu učení od dětství po celý život. Tento vztah funguje na přirozeném spojení dvou lidí, které se uskutečňuje v kterékoli fázi lidského života a dále se rozvíjí. Podstatným znakem je úcta, důvěra a oboustranná tolerance. Dalším typem je **formální mentoring**, který nahrazuje nedostatek přirozených mentorských vztahů. Tento vzor se má odrážet v principech neformálního vztahu, aby byl stejně kvalitní. Pravidelnost, dlouhodobost a odolnost jsou hlavními indikátory kvalitního vztahu (Brumovská a Seidlová Málková, 2010, s. 14 – 16).

## 2 OBLASTI DOBROVOLNICTVÍ

Jak jsme již zmiňovali, rok 2011 byl vyhlášen Evropským rokem dobrovolnictví, v rámci tohoto roku se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) podílelo na mnoha dobrovolnických aktivitách a také podporovalo všechny formy dobrovolnictví. Cílem MŠMT bylo prezentovat dobrovolnictví rozsáhlé veřejnosti, ukázat, že dobrovolník může být kdokoliv a že pomáhat druhým se dá i bez finanční odměny (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 3). Nyní se budeme věnovat popisování a přiblížení jednotlivých oblastí.

### 2.1 Dobrovolnictví ve zdravotnictví

V ČR se začalo objevovat až po roce 2000. Dobrovolníci působí nejen na lůžkových odděleních zdravotnických zařízení, ale také ve „zdravotně sociálním terénu“, kde jsou nápomocni zejména lidem s různým typem zdravotního postižení a svojí činností jim usnadňují integraci do společnosti a fungování v běžném životě. Díky tomu se dobrovolníci stávají prostředníkem, který propojuje jak zdravotní, tak sociální oblast (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 5).

Činnosti dobrovolníků s pacienty/klienty jsou různé. Většinou se jedná o tvořivé volnočasové aktivity, aktivity směřující k návratu soběstačnosti a k rehabilitaci (např. aktivizace seniorů, herní terapie, čtení pohádek na dětském oddělení). Dále dobrovolníci organizují jednorázové kulturní akce ve zdravotnických zařízeních (např. Mikulášská besídka na dětském oddělení, Den dětí). Canisterapie patří v poslední době k populární aktivitě, která se využívá ve zdravotnických zařízeních a je oblíbená jak u pacientů, tak personálu i u dobrovolníků. Dobrovolnický program se v nemocnicích osvědčil jako nástroj kontaktu mezi pacientem a dobrovolníkem, který napomáhá k aktivizaci, motivaci a psychické podpoře hospitalizovaných pacientů. Tato činnost přináší dobrovolníkům jiný úhel pohledu na kvalitu života, na sebepoznání a změnu žebříčku hodnot na základě setkávání se s dlouhodobě, chronicky nebo terminálně nemocnými dětmi či dospělými (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 5).

### 2.2 Dobrovolnictví v sociálních službách

Tento typ dobrovolnictví je nejvíce využíváný, protože dobrovolníci se mohou vyskytovat v každé sociální službě. Dobrovolníci přinášejí do těchto služeb své zkušenosti, dovednosti a vědomosti a individuálním přístupem navazují přátelství s klienty. V každé sociální službě je náplň dobrovolníků různá. Záleží, na jakou cílovou skupinu klientů se zaměří.

V domovech pro seniory se dobrovolníci stávají společníky klientů, kterým předčítají, hrají s nimi hry anebo pomáhají při společenských akcích. V K - centrech, která primárně poskytují služby uživatelům drog a jejich příbuzným, jsou dobrovolníci nápomocni při zajišťování potravinového servisu, hygienických pomůcek nebo při roznášení prospektů. V azylových domech pro ženy a matky s dětmi se dobrovolníci věnují zajištění volnočasových aktivit u dětí. Pro matky připravují přednášky z oblastí zdravotní výchovy, pedagogiky, finanční gramotnosti či ekologické výchovy. Nejrozšířenější sférou v sociálních službách je výkon dobrovolnické činnosti v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež (dále jen „NZDM), kde dobrovolníci působí jako asistenti pracovníků. Zabezpečují chod organizace, po stránce doučování dětí a mládeže, zajištění volného času a setkání s vrstevníky. Dále se podílejí na jednorázových akcích nebo na společných výletech s klienty. Dobrovolníci jsou většinou organizováni dobrovolnickými centry, které zabezpečují vzdělání, školení a supervizi dobrovolníkům. Nejznámějšími centry v ČR je Charita, ADRA nebo Diakonie (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 15).

### **2.3 Kulturní oblast**

Dobrovolníci se hlavně věnují zachování a obnově historických staveb, konkrétně se jedná o hrady, zámky, galerie či kostely. Dalším typem je ochotnické nebo amatérské divadlo, které zastřešují umělecké soubory (např. festivaly). Také se často věnují k propagaci české kultury v zahraničí. Kromě dobrovolníků zde nacházíme i profesionály z řad uměleckých profesí (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 25; Tošner a Sozanská, 2006, s. 42 - 43).

### **2.4 Dobrovolnictví ve sportu**

V ČR se nejčastěji uskutečňují v mimoškolních volnočasových aktivitách. Jedná se o tradici tělovýchovných, zájmových a turistických skupin, které po roce 1989 dále rozvíjejí svoji činnost (např. skauti, Sokol). Můžeme říct, že dobrovolník působí tam, kde sám aktivně sportuje. Největší sportovní organizací u nás je Český svaz tělesné výchovy (Tošner a Sozanská, 2006, s. 43; Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 35).

### **2.5 Dobrovolnictví s dětmi a mládeží**

Hlavními představiteli této oblasti jsou neziskové organizace, které se zabývají dětmi a mládeží. Tyto organizace přinášejí dětem a mládeži dlouhodobé silné osobní vazby, které přetrvávají po celý život, proto se nejedná jen o vyplnění volného času, ale o dlouhodobou

výchovnou formaci mladé bytosti. Jak dobrovolníci, tak děti a mladí lidé se v těchto organizacích učí, že nejcennější zážitky se nedají zaplatit. Tato činnost je charakterizována pravidelným celoročním výkonem, kdy se dobrovolníci schází na schůzkách, pořádají výlety a o prázdninách jezdí na tábory. Jsou to např. Junák neboli skaut a mladí turisté. Skauting je rozšířený po celém světě a u nás působí od roku 1911. Jejími členy může být kdokoliv bez rozdílu náboženství, rasy, politického názoru a dalších odlišností. Dalším programem tohoto okruhu je Pět P, což znamená pomoc, přátelství, podpora, péče a prevence. Tento program je také znám jako program Big Brothers, Big Sisters. Základním principem je přátelský vztah mezi dítětem ve věku od šesti do patnácti let a dospělým dobrovolníkem. Děti pochází většinou ze špatných sociálních podmínek nebo naopak jsou nadané, ale v kolektivu osamocené. Společně tráví volný čas, jezdí na výlety, dělají vše, na čem se s dobrovolníkem dohodnou. Tato služba je poskytována dětem zdarma (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 45 - 53; Tošner a Sozanská, 2006, s. 121).

## 2.6 Ekologie a dobrovolnictví

Tato činnost funguje v ČR již od 19. století, kdy začali první dobrovolníci pečovat o životní prostředí a dodnes pečují o chráněná území a snaží se je zachovat pro další generace. Působí celostátně a mají kvalitní dostupnost na mezinárodní síť. Díky viditelnosti v médiích umí upozornit na různé ekologické problémy. Nejznámější je Greenpeace, Hnutí DUHA a Český svaz ochránců přírody (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 55; Tošner a Sozanská, 2006, s. 41).

## 2.7 Mezinárodní dobrovolnictví

U tohoto typu dobrovolnictví je zásadní mezinárodní spolupráce a mezikulturní vzdělání. U mezinárodní spolupráce se můžeme setkat z výše uvedeným oblastním dobrovolnictvím, protože se jedná o aktivity na mezinárodní úrovni. Mezinárodní dobrovolnictví můžeme rozdělit podle délky pobytu, a to buď na krátkodobé, což jsou také workcamps, které mladí lidé mají v oblibě, nebo středně či dlouhodobé, kdy se jedná o službu v konkrétní komunitě a trvá několik měsíců až rok (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 65).

## 2.8 Dobrovolnictví při mimořádných událostech

Do této oblasti spadají dobrovolníci, kteří jsou nápomocni při povodních, požárech, zemětřesení, válečných konfliktech a dalších mimořádných situacích. Kromě dobrovolníků jsou

přítomni i profesionálové. V ČR je toto dobrovolnictví realizováno na dvou rovinách. První se zabývá místními událostmi – jako jsou požáry, vyprošťování a nehody a druhou rovinou jsou události, které přesahují určité místo, zejména se jedná o záplavy (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 75).

## **2.9 Komunitní dobrovolnictví**

Příjemci tohoto typu dobrovolnictví jsou výhradně členové komunity, ale současně se jedná i o nositele komunitního dobrovolnictví. Důležitým znakem je sdílení společných hodnot a aktivní společenství. V komunitním dobrovolnictví se jedná spíše o neformální příslib než povinnost. Pro příklad uvádíme kluby maminek, které se podílejí na snižování sociální izolace a také pro maminky připravují přednášky a besedy (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 95 - 99; Frič a Vávra, 2012, s. 27 – 30).

## **2.10 Dobrovolnictví v církevních a náboženských společnostech**

Tato oblast dobrovolnictví se rozvíjela již od dob středověku, bohužel až po roce 1990 se umožnilo církvím, aby organizovaly dobrovolnictví ve větší míře, než jak tomu bylo dříve. Tady se také setkáváme s tím, že dobrovolníci mohou vykonávat svoji službu v různých zařízeních, např. v domovech pro seniory. Jedná se o práci s mládeží, podporu maminek, pečovatelskou či ošetřovatelskou službu. Hlavními vykonavateli jsou Česká katolická církev a Diakonie (Dobrovolníci mění svět, 2011, s. 105).

### 3 MOTIVACE

Ať se již jedná o dobrovolnickou činnost, pomoc či podporu společnosti, je důležité se ptát, jakou roli v našem rozhodování hraje motivace a jak moc jsme jí ovlivňováni. Motivace k dobrovolnické činnosti je různá, ať se jedná o navazování nových vztahů, nebo o využití svých dovedností a schopností, získání nových zkušeností či pocitu pomoci druhým (Frič, 2001, s. 66)

#### 3.1 Definice

Cakirpaloglu (2012, s. 180) definuje motivaci jako „*proces spouštění, zaměření a regulace aktivity člověka na objekty a cíle.*“ Motivace zahrnuje prožitek nedostatku nebo nadbytku, ale pouze pokud na motivaci nahlížíme jako souhrnný na psychický proces. Podle Hartla a Hartlové (2009) je motivace procesem, který usměrňuje a udržuje chování, které vychází z biologických zdrojů. Při motivaci se uplatňuje osobnost individua, jeho systém hodnot a dosavadní zkušenosti, schopnosti a dovednosti. Obavy, úzkost, bolest aj. jsou pokládány za nežádoucí motivaci (Cakirpaloglu, 2012, s. 180; Hartl a Hartlová, 2009, s. 328).

Motivace se člení na vnitřní a vnější. **Vnější motivaci** navozuje denní a roční období, přítomnost či nepřítomnost druhých jedinců a podnětů v prostředí. **Motivace vnitřní** je charakterizována jako motivace, která přichází z organismu, jako je hlad, únava, ale také cíl, představa aj. (Hartl a Hartlová, 2009, s. 328).

Frič (2010) se zabývá psychologickým a sociologickým přístupem k motivaci dobrovolníků. V psychologickém přístupu ukazuje, že vhodná motivace je touha pomáhat druhým i na úkor vlastního prospěchu. Tento přístup se značně zabývá altruistickou motivací, tzv. nezištnou, která rozděluje společnost na dvě zóny. Ti, kteří vykonávají dobrovolnickou činnost z tohoto přesvědčení a ti, kteří stejnou činnost vykonávají za peníze, nebo jen zastírají své ziskné zájmy. Adreoni staví svoji koncepci hřejivého pocitu na tom, že lidi k dobročinnosti motivuje vlastní vnitřní pocit uspokojení než to, že jsou altruisté (Adreoni, 1990, In: Frič a Pospíšilová, 2010, s. 105 – 106). Avšak psychologové připouštějí existenci i „sobeckého dobrovolníka“ přitom však upozorňují na to, že jak neexistuje čistě altruistický dobrovolník, tak ani dobrovolník zcela sobecký. V sociologickém přístupu se tvrdí, že sobecké motivy dobrovolníka jsou motivovány kontextuálními faktory, jako jsou společenské odměny při dosahování vzorů dobrého člověka či postoje rodiny, příbuzných a přátel (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 107 – 110).

### 3.2 Konvenční či normativní motivace

Pokud hovoříme o konvenční motivaci, má pro dobrovolníka povahu morálních norem nejbližšího okolí eventuálně neformální pravidla chování v dané společnosti. Dobrovolníci, kteří jsou takto motivováni, upřednostňují své náboženské smýšlení a rovněž jim imponují příklady dárcovských aktivit příbuzných a přátel. V širší koncepci se tato motivace opírá buď o zásady křesťanské morálky, nebo o představy o vhodném způsobu života. Jednodušeji lze říci, že dobrovolníci se stávají nositeli proto, že se to sluší a patří (Tošner a Sozanská, 2006, s. 47; Frič, 2001, s. 67).

### 3.3 Reciproční motivace

Tato motivace orientuje člověka k dobrovolnictví k tomu, aby v této činnosti nalézal elementy, které by byly užitečné i pro něho samého. Dobrovolníci posuzují svoji službu jako propojení užitku pro jiné a zároveň vlastního profitu. Charakteristickým rysem je pro ně zájem o získávání nových zkušeností, navazování nových vztahů a zachování si duševního stavu pomocí dobrovolnické činnosti v dobré kondici. Tento vliv je patrný u dobrovolníků do 30 let s jednoznačným ateistickým míněním (Tošner a Sozanská, 2006, s. 47; Frič, 2001, s. 68).

### 3.4 Nerozvinutá motivace

Nerozvinutá motivace se redukuje na soubor prvků, které vytváří základní prostor pro rozhodování dobrovolníků, např. důvěra v organizaci, přesvědčení o smysluplnosti dané činnosti či šíření dobré ideje. Tyto tři motivační pilíře stačí k tomu, aby se jedinci rozhodli k výkonu dobrovolnické činnosti. Častěji se vyskytuje u vysokoškolských studentů nebo naopak u starší generace (Tošner a Sozanská, 2006, s. 47; Frič, 2001, s. 68).

Když srovnáme typy motivace s formami dobrovolnictví, mohli bychom vyjádřit myšlenku, že konvenční motivace se nejvíce podobá občanské výpomoci v rodině a v blízké rodině. K vzájemně prospěšnému dobrovolnictví můžeme přirovnat reciproční motivaci a nerozvinutá motivace se nejvíce přibližuje k veřejně prospěšnému dobrovolnictví (Tošner a Sozanská, 2006, s. 47).

### 3.5 Motiv

Motiv je spouštěcí síla, která popuzuje psychickou snahu jedince k náležité činnosti. Také můžeme říci, že je to důvod k činnosti. V užším vyjádření reprezentují motivy vědomé



záměry nebo cíle jednání. V širším slova smyslu jsou to úmysly chování vůbec, tj. i nevědomé účely chování. Termín motivace znázorňuje proces, kdy je motiv aktivován a vyjadřuje proces potenciální realizace chování na dosažení cíle. Kdežto motiv je jasná dispozice k lidskému chování (Cakirpaloglu, 2012, s. 180; Nakonečný, 2009a, s. 246, Hartl a Hartlová 2009, s. 327).

V psychologii se rozeznávají **formy a druhy motivů**. Formy jsou vystihovány pojmy jako potřeba, zájem, ideál. Druhy motivů představují konkrétní obsah, uspokojení, kterého má být dosaženo (např. potřeba bezpečí, jistoty). Za výchozí formu motivů jsou považovány potřeby. Potřeba je vystihována jako stav nedostatku či nadbytku něčeho buď ve fungování organismu (fyziologické potřeby) nebo sociálním bytí jedince (psychické potřeby). Je to nějaký vnitřní stav. Nyní vám přiblížíme motivaci neboli cíl, motiv a potřebu na příkladu. Máme pocit žízně, to se podobá potřebě, která vyvolá představu pití (cíl) a náležitá snaha je napít se a tím uspokojit potřebu (Nakonečný, 2009a, s. 248, Hartl a Hartlová 2009, s. 444; Cakirpaloglu, 2012, s. 180).

### 3.5.1 Členění motivů

První z motivů, které budeme popisovat, jsou **vrozené a získané motivy**. Tyto motivy jsou postavené na vzniku lidských potřeb. Do vrozených motivů patří biologické a fyziologické potřeby, které určují dědičnost a genetika. Sem se řadí potřeba sexuální, potřeba odpočinku, jídla. Získané motivy jsou takové, které jedinec vyvíjí v průběhu života, především se jedná o kontakt s druhými lidmi, s kulturou, s institucemi. Další podstatnou skupinu tvoří **primární a sekundární motivy**, které se značně podobají předchozímu dělení. Kdy primární motivy jsou vrozené a sekundární jsou získané. Poslední členění motivů je na biologické a sociální. Jsme si vědomi toho, že biologické potřeby jsou zároveň všechny potřeby organismu, ale přece existují biologické motivy, které jedinec čerpá ze sociálního kontaktu. Jako příklad uvádíme potřebu nikotinu, alkoholu a jiných návykových látek. Pokud tyto potřeby nenaplníme či oddalujeme, může nastat bouřlivá odezva organismu, kterou nazýváme jako „abstinenční syndrom“. Sociální motivy vychází z psychologické potřeby jen v sociálním kontextu, které naplňujeme při kontaktu s druhými lidmi (Cakirpaloglu, 2012, s. 184 – 185).

## 4 PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

Toto chování můžeme také nazvat jako **chování poskytující pomoc** nebo také jako **helping behavior**, ale nejčastěji se setkáme s termínem altruismus, u kterého Hartl a Hartlová (2009) využívají definici od A. Comta, která říká, že to je „*nesobecký charakter mezilidských vztahů, láska pro blaho druhých*.“ Dále je altruismus myšlení, cítění a jednání, které bere ohled na ostatní bytosti (Hartl a Hartlová, 2009, s. 33).

Dle sociobiologů jedinec pomáhá druhým v tomto pořadí:

- příbuzným, se kterými ho slučují společné geny,
- osobám opačného pohlaví, které nejsou příbuzní a umožní tyto geny rozšířit,
- nepříbuzným obou pohlaví, která mu tyto služby mohou opětvovat,
- a nepomáhá těm, kteří by mohli narušit jeho postavení (Hartl a Hartlová, 2009, s. 33).

Znaky altruistického chování podle Leedsovy (1963) jsou následující:

- jednání je účelně zaměřeno samo v sobě a není orientováno na vlastní prospěch,
- jednání je konáno dobrovolně,
- a způsobuje dobro (Leedsovy, 1963, In: Nakonečný, 2009b, s. 228).

### 4.1 Druhy prosociálního chování

Když se řekne prosociální chování či altruismus, člověk si představí jedince, který chce pomáhat lidem a sám nic neočekává. Dělá věci pro společnost a nečeká, že mu je společnost vrátí (Nakonečný, 2009b, s. 221; Frič, 2001, s. 13). V následující kapitole se budeme blíže věnovat popisování druhů prosociálního chování. Nastíníme základní charakteristiku každého z nich. Za prosociálnost nemůžeme pokládat takové chování, které je součástí výkonu našeho povolání (Krátká, 2007, s. 8).

#### 4.1.1 Reciproční altruismus

Můžeme říci, že altruista vykonává svoji činnost ve prospěch druhých bez nároku na odměnu, zajisté nemůže tvrdit, že žádná odměna či pochvala ho nečeká. Tímto jednáním se dá zajistit jistá prestiž, zabránění společenských rozepří a také může altruista získat kvalifikaci nebo dokonce užitečné kontakty. I dobrý pocit z vykonané dobrovolnické činnosti pro komunitu či společnost je jistým způsobem odměna (Frič a kol., 2001, s. 14–15).

Reciproční altruismus dle Nakonečného (2009b) je založen na zásadě „já dám tobě, ty dáš mně“, a proto je rovněž označován jako egoistický altruismus. Jedná se tedy o vypočítavosti obou stran (Nakonečný, 2009b, s. 223).

#### 4.1.2 Normativní altruismus

Je zapotřebí, aby společnost utvořila normy a pravidla, která dobrovolnickou činnost stanoví jako společensky žádaný ideál chování, kontrolovat dodržování a v krajních případech sankcionovat jejich porušení. Žádný předpis neukládá povinnost lásky k bližnímu, ale tento termín je ukotven v normách společenské koexistence. V demokraticky smýšlejících zemích patří podpora dobročinnosti k dobrému jménu obyvatelstva a v této společnosti je značně sdílenou konvencí. Běžně se od člověka předpokládá, že vezme na sebe zodpovědnost za jiné lidi. Morální požadavky jsou v přímé úměře s finančními možnostmi jedince. Pochopitelně vnitřní pocit dobročinnosti vždy nefunguje a v tuto chvíli nastupuje neformální kontrola okolí, kdy si lidé všímají, jak se kdo chová a jestli respektuje pravidla. Abychom mohli mluvit o normativním altruismu, musíme dodržet dvě podmínky. Je nutné, aby byly splněny morální imperativy, což je povědomí o morálním závazku a sociální tlak, který můžeme také nazvat jako tlak společenského prostředí. Hlavní myšlenka je, že jedinec by měl vědět, že pokud poruší pravidla dobročinnosti, bude potrestán (Frič, 2001, s. 15 – 16).

#### 4.1.3 Emocionální altruismus

Když lidé cítí, že dobrovolnictví je správná věc, že to má smysl a ví, jak se zachovat při setkání s člověkem, který hledá pomoc, mluvíme o emocionálním altruismu. Emoce zde hrají rozhodující roli. Emoce nás více motivují k dobrovolnictví a zaručují nám, že v dobročinnosti nejvíce upřednostňujeme rodinu a přátele, poté lidi, se kterými jsme v přízni. Dobro konané pro druhé je současně dobrem a ziskem pro nás. Můžeme se radovat ze štěstí jiných nebo zmírníme utrpení jiného člověka, ale neustále nás to motivuje k dobročinnosti, k prospěchu a k vlastní spokojenosti (Frič, 2001, s. 16 – 17).

#### 4.1.4 Křesťanský altruismus

Křesťanství klade na dobrovolnictví neobyčejně značný důraz, protože dobročinnost je neodmyslitelně spojena s počátky křesťanství. Křesťan věří, že jestliže vykoná nepatrný dobrý čin, je v očích Boha milován a dojde zasloužilé odměny. Křesťanství nevidí nic špatného na tom, když za dobročinnost je jedinec odměněn v nebi. Protože zde figuruje

názor o Boží odměně, je povinností každého křesťana konat dobro podle svých možností a schopností. Hlavním pilířem křesťanského altruismu je emocionální motivace. Člověk, který potřebuje pomoc a pochopení, musí cítit, že je pro nás důležitý. Nicméně musíme vědět, kdy je pomoc na místě a kdy pomáháme příliš (Frič, 2001, s. 18 – 19).

#### 4.1.5 Pravý altruismus

Pravý altruismus je charakterizován jako „*altruismus, jehož motivace je absolutně nezištná*“, a proto se za jedinečný opravdový altruismus pokládá čistě emocionální altruismus (Frič, 2001, s. 20).

Výše uvedené typy altruismu jsou pouze ideálními druhy, se kterými se v čisté podobě v praxi nesetkáme, ale konkrétní konání dobročinnosti je směsí všech tří druhů altruismu. V pozadí působí racionální i emocionální motivace současně. V chování běžného člověka nemůžeme oddělit cit a rozum není to zkrátka možné. Soucit orientuje altruismus zejména na naše blízké. Soucit je velice poddajná emoce a přitom je soucit egoisticky zaměřený, a proto nemůže sloužit jako předloha nezištné motivace altruistického chování. Pravý altruista, který by se chtěl vyhnout myšlenkám na odměnu, by musel jednat v naprostém emocionálním afektu, oproštěn od veškerých emocí. Z tohoto důvodu se pravý altruismus prokazuje jako nesmyslný a nelidský. Pravost odpovídajícího altruistického činu podléhá jednotlivému morálnímu systému (Frič, 2001, s. 19 – 22).

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**

## 5 VÝZKUMNÁ ČÁST

### 5.1 Cíle výzkumu

#### Hlavní cíl

Zjistit příčiny, které vedly studenty k rozhodnutí stát se dobrovolníkem.

#### Dílčí cíle

1. Zjistit, zda a jak ovlivňuje dobrovolnická činnost život dobrovolníka a jak vnímá sám sebe při této činnosti.
2. Zjistit, jak dobrovolnickou činnost vnímá nejbližší okolí dobrovolníka.
3. Zjistit, zda organizace zvyšují kvalifikaci dobrovolníků pomocí kurzů či školení.

Hlavní část průzkumu se zabývá analýzou dotazníků od dobrovolníků, které jsme zpracovali kvantitativní metodou. Pro dotvoření představy a pochopení motivace dobrovolníka jsme výzkum doplnili metodou životního příběhu.

Výsledky práce mohou být přínosem dobrovolnickým centrům a organizacím, které spolupracují s dobrovolníky. Práce má přispět k lepšímu porozumění motivů k této činnosti, a jak rodina posuzuje tuto aktivitu. Také může být přínosem pro zvyšování kvalifikace dobrovolníků.

### 5.2 Metoda výzkumu

Pro výzkumné šetření jsme zvolili kvantitativní metodu. Cílem této metody je staticky objasnit typ souvislosti mezi proměnnými, změřit účinnost této závislosti apod. Kvantitativní výzkum je historicky starší a využívá velký soubor respondentů (Kutnohorská, 2009, s. 21 – 22; Gavora, 2012, s. 8). V oblasti sociálních věd se využívá termín šetření malého rozsahu, což Punch (2008, s. 13) označuje tím, že se „*soustředíme na situace, kdy výzkumníci mají limitované zdroje, a proto jsou omezeni ve velikosti a rozsahu šetření, které provádějí.*“

Další vybraná metoda je pomocí využití verbálních dat. Požadavky, které jsou kladeny na využití těchto dat, jsou následující. Jedná se o relevanci, soudržnost a paměťové hledisko, požadavek na přístupnou informaci a ověření získaných sdělení. Podstatné jsou pro nás závěry, které můžeme vyvodit ze získaných slovních výpovědí, a pro výzkumníky znamenají bohatý zdroj informací. Metoda životního příběhu v této práci slouží k doplnění kvan-

titativního výzkumu. Současně se tato metoda označuje jako narativní výzkum, což je vyprávění (Kutnohorská, 2009, s. 75; Gavora, 2000, s. 167). Jak uvádí Gavora (2000, s. 166) „*životní příběh (life history, oral history) je zápisem, analýzou a vyhodnocením života určité osoby.*“ Tato metoda je vedena formou rozhovoru s druhou osobou, kdy se snažíme zaznamenat děje, zkušenosti, prožitky nebo pocity. Můžeme říci, že se jedná o rekonstrukci vlastního života, kdy zkoumaná osoba je vypravěčem svého příběhu (Kutnohorská, 2009, s. 75; Gavora, 2000, s. 167).

### 5.3 Technika výzkumu

Jako techniku výzkumného šetření jsme upřednostnili dotazník. Část dotazníku byla rozeslána prostřednictvím elektronické pošty a část dotazníků byla osobně rozdána autorkou v tištěné formě do dobrovolnických center ve Zlínském kraji a do zařízení, která spolupracují s dobrovolníky. Cílem dotazníku bylo získat motivace významné pro dobrovolníky, jak se dobrovolník vnímá v této činnosti a pohled rodiny a nejbližších na tuto aktivitu.

Dotazník je soubor otázek, které jsou dopředu připravené a pomocí něj se od respondentů zjišťují informace, názory a postoje. V dotazníku můžeme aplikovat i škály nebo tvrzení. Jak se uvádí v odborné literatuře, je zapotřebí, aby v úvodu dotazníku bylo stručné objasnění, jak bude s informacemi nakládáno a že je anonymní (Gavora, 2012, s. 42; Kutnohorská, 2009, s. 41 – 42).

Ve vstupní části dotazníku jsme napsali důvod, proč je tento dotazník realizován, kolik zabere vyplňování času (konkrétně jsme uvedli méně jak 15 minut) a poděkovali jsme za jejich čas a ochotu. Samozřejmě jsme nezapomněli podotknout, že dotazník je anonymní a výsledky budou použity pouze pro tuto práci. Srozumitelnost dotazníku jsme si předvýzkumem neověřovali.

Dotazník se skládal z 22 otázek, které byly rozčleněny na identifikační znaky představující pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, délku výkonu dobrovolnické činnosti. Dále na polouzavřené otázky, kde jsme se respondentů ptali na rozhodnutí stát se dobrovolníkem, jak často navštěvuje zařízení. Snažili jsme se zahrnout všechny odpovědi, pro případ, že by se odpověď nevyskytovala, měli na výběr z možnosti jiné. V otevřených otázkách jsme se zajímali, jestli museli dobrovolníci kvůli dobrovolnické činnosti přerušit vztahy s kamarády nebo partnery, jak na jejich rozhodnutí reagovala rodina. V uzavřených otázkách mohli respondenti odpovídat pouze ano – ne, např. jsme se ptali, jestli je napadlo, že

s touto aktivitou skončí. U některých otázek byla možnost uvést i více odpovědí (viz příloha P I). Pro větší přehlednost jsme otázky uspořádali do tabulky č. 2.

Druhy otázek	Číslo otázek
Otevřené otázky	2, 10, 11, 12, 13, 15, 20, 21, 22
Polouzavřené otázky	4, 5, 6, 7, 8, 14, 16, 17, 18
Uzavřené otázky	1, 3, 9, 19

Tabulka č. 2: Číselné vyjádření otázek

Otázky, které se vztahovaly k cílům, jsme rovněž zpracovali pro větší přehlednost do tabulky č. 3.

	Číslo otázek
Demografické údaje	1, 2, 3, 4, 5
Pohled dobrovolníka na tuto činnost	6, 7, 8, 16
Pohled rodiny na dobrovolnickou činnost	15, 18, 21
Kvalifikace dobrovolníků	9, 10, 11, 12, 13
Doplňující otázky	14, 17, 19, 20, 22

Tabulka č. 3: Číselné vyjádření otázek dle dílčích cílů

## 5.4 Charakteristika respondentů

Respondenti byli vybíráni podle následujícího klíče. Museli vykonávat dobrovolnickou činnost ve zdravotním či sociálním zařízení ve Zlínském kraji a zároveň museli být studenti středních nebo vysokých škol. Věkové rozmezí bylo od 15 do 26 let. Dolní věková hranice 15 let je určena zákonem o dobrovolnické službě. Pro bližší vymezení práce s dobrovolníky jsme vybrali dvě organizace, které spolupracují s dobrovolníky a dvě dobrovolnická centra ve Zlíně.

### 5.4.1 Salesiánský klub mládeže ve Zlíně

Byl založen v roce 1996. Posláním Salesiánského klubu mládeže Zlín (dále jen „SKM Zlín“) je doprovázet mladé lidi na cestě k dospělosti. Tento úkol uskutečňují pomocí svých



cílů jako je integrální výchova, ochrana práv mladých a pozvání k solidaritě. SKM Zlín se podílí na různých aktivitách. Je to klub dětí a mládeže, což je NZDM, dále nealkodiskotéky, výchova a vzdělání dobrovolníků, prázdninové tábory, aktivity pro dospělé, Festival pod věží a organizační zázemí. Jeden z cílů sdružení je pozvání k solidaritě, to uskutečňují prostřednictvím dobrovolné služby. Dobrovolníci zde mají náležité vzdělání, které získají po absolvování tříletého akreditovaného programu Salesiánští animátoři. Dále pro dobrovolníky připravují společné víkendy, páteční večery, školení a exkurze (Salesiánský klub mládeže Zlín, 2014, [online]).

#### **5.4.2 Unie Kompas**

Toto sdružení vzniklo v roce 1997. Cílovou skupinou jsou především děti, mládež a lidé v nouzi. Posláním je, pomoci jim ve všech oblastech lidského života jak po duševní, tak tělesné i duchovní stránce. Její působení je založeno na křesťanských hodnotách a principech. Také realizují prevenci sociálně patologických jevů na základních a středních školách, NZDM, terénní program a odborné sociální poradenství (Unie Kompas [online]).

#### **5.4.3 Adra Zlín**

V roce 2008 zahájilo dobrovolnické centrum svoji činnost. Cílem je získávat, vzdělávat a zajišťovat dobrovolníky pro organizace a zařízení, která poskytují jak sociální tak zdravotní služby ve Zlínském kraji. Dobrovolnické centrum má tyto základní činnosti. Jde o provedení náborů, odborných školení, supervizí pro dobrovolníky. Dále vysílá a koordinuje dobrovolníky při výkonu dobrovolnické aktivity, poskytuje základní servis pro dobrovolníky a vzdělává je. Vysílají dobrovolníky např. do Domova pro seniory Burešov, na Centrum klinické gerontologie Krajské nemocnice T. Bati, a. s. (dále jen „KNTB, a. s.“), rovněž do Unie Kompas, na Dětské oddělení KNTB, a. s. nebo do Dětského centra Zlín (Adra Zlín, [online]).

#### **5.4.4 Samari Zlín**

Občanské sdružení vzniklo v roce 2007. Dobrovolnické centrum chce být prostředníkem mezi jedinci, kteří chtějí ve volném čase a bez finanční odměny pomáhat jiným lidem a organizacemi nebo jednotlivci, kteří potřebují dobrovolnickou službu využít. Samari Zlín se soustředí na tři oblasti dobrovolnické činnosti. První z nich je pravidelná dobrovolnická služba seniorům, postiženým nebo dětem. Další je pomoc v krizových událostech a poslední oblastí jsou zahraniční brigády. Centrum Samari Zlín proškoluje dobrovolníky

a zároveň je pojišťuje, také zajišťuje pravidelné supervize a pečuje o dobrovolníky (Samari Zlín [online]).

## 5.5 Průběh výzkumu

Dobrovolnická centra, zdravotní nebo sociální zařízení jsme oslovili elektronickou poštou nebo osobním kontaktem. Snažili jsme se oslovit všechna zařízení. Jako nejvhodnější způsob se nám zdálo obrátit se na dobrovolnická centra, která vyhledávají a připravují dobrovolníky do jednotlivých zařízení. Bohužel ne každé dobrovolnické centrum reagovalo na naši žádost o vyplnění dotazníků. Po té jsme se rozhodli kontaktovat přímo zařízení, zejména ze zdravotní oblasti. Kontaktovali jsme Dětské centrum Burešov, kde v posledním roce nespolupracovali s dobrovolníky, protože měli málo dětí, dále to byla Psychiatrická nemocnice v Kroměříži, především dětské oddělení, ale i tam už nedochází dobrovolníci z řad studentů. Při oslovování respondentů jsme byli úspěšní na Dětském oddělení KNTB, a. s., kde vykonávají svoji činnost dobrovolníci, z výše zmiňovaných dobrovolnických center a Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně (dále jen „UTB Zlín“).

Při vyplňování dotazníků ze sociální oblasti jsme se obrátili jak na konkrétní organizace, tak na dobrovolnická centra. Dobrá spolupráce byla s SKM Zlín, kde jsme dobrovolníky oslovovali osobně, protože zde sama vykonávám dobrovolnickou činnost. Zde jsem dotazníky ponechala ve společné šatně pro dobrovolníky, kde máme mimo jiné k dispozici nástěnku s informacemi. Rovněž jsme dobrovolníky z SKM Zlín oslovili prostřednictvím sociální sítě. Častokrát jsme se setkávali s tím, že v daném zařízení nemají smlouvy s dobrovolníky, a proto nám nemůžou být nápomocni.

Abychom zachovali anonymitu, byla vytvořena e-mailová schránka, ze které dobrovolníci mohli posílat dotazníky. Do průvodního e-mailu jsme zdůraznili jméno a heslo k této schránce a také e-mail kam měli posílat dotazníky.

## 5.6 Zpracování dat

Při vyhodnocování dotazníků jsme pracovali s absolutní a relativní četností, kdy absolutní četnost znázorňuje počet respondentů ( $n$ ), kteří zodpověděli konkrétní otázku a je vyjádřena číslem. V případě, že absolutní četnost vyjádříme v procentech, mluvíme o relativní četnosti ( $r$ ). Relativní četnost jsme zaokrouhlili na 2 desetinná čísla. Pracovali jsme také v programu Excel. Všechna získaná data jsme si uspořádali a posléze jsme jednotlivé odpovědi zaznačili a vypočítali procentuální část této odpovědi. Pro větší přehlednost jsme

některé tabulky doplnili grafem. Dohromady jsme roznesli a rozeslali 80 dotazníků. Vrátilo se nám jich 51, návratnost tedy činí 64 %. Konečné množství dotazníků bylo 49, což je 61 % návratnost, protože jsme 2 dotazníky museli odebrat kvůli přesahujícímu věku. Uvedli, že je jim 33 a 72 let.

## 5.7 Výsledky výzkumu

### Otázka č. 1: Pohlaví

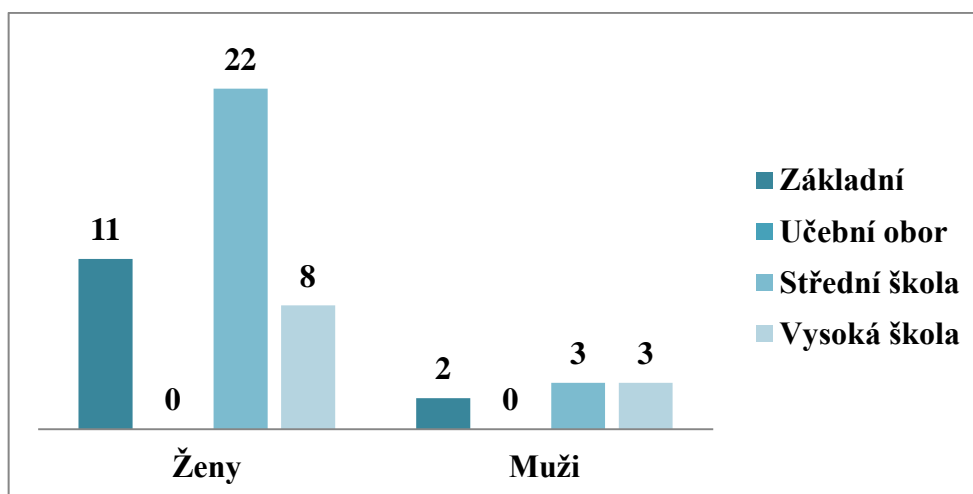
### Otázka č. 2: Věk

### Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Otázku č. 1, 2 a 3 jsme spojili dohromady, protože se jedná o demografické údaje.

Nejvyšší dosažené vzdělání	Základní	Učební obor	Střední škola	Vysoká škola	Celkem
<b>Pohlaví</b>					
<b>Ženy</b>	11	0	22	8	41
<b>Muži</b>	2	0	3	3	8
<b>Celkem</b>	13 (26,53 %)	0 0,00 %	25 (51,02 %)	11 (22,45 %)	49 (100,00 %)

Tabulka č. 4: Respondenti podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání



Graf č. 1: Respondenti podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Na dotazník odpovědělo 41 žen (83,67 %) a 8 mužů (16,33 %). Průměrný věk obou skupin respondentů činí 22, 5 roků. Nejmladší respondenti měli 16 roků a 4 vyplnili dotazník, 3 respondenti uvedli věk 26 let. Nejvíce respondentů uvedlo jako svůj věk 22. Jednalo se pouze o ženy. Respondenti, kteří se věnují dobrovolnické činnosti (viz tabulka č. 4 a graf č. 1), mají střední školu uvedenou jako nejvyšší dosažené vzdělání. Jedná se o 25 (51,02 %) dobrovolníků. 13 (26,53 %) respondentů uvedlo základní školu a 11 (22,45 %) respondentů zaznačilo vysokou školu. Žádný respondent neuvedl učební obor.

**Otázka č. 4: Oblasti, ve kterých respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost**

<b>Oblasti</b>	<b>(n)</b>	<b>(r)</b>
<b>Zdravotní</b>	5	10,20 %
<b>Sociální</b>	44	89,80 %
<b>Zároveň zdravotní i sociální oblast</b>	0	0,00 %
<b>Jiné</b>	0	0,00 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

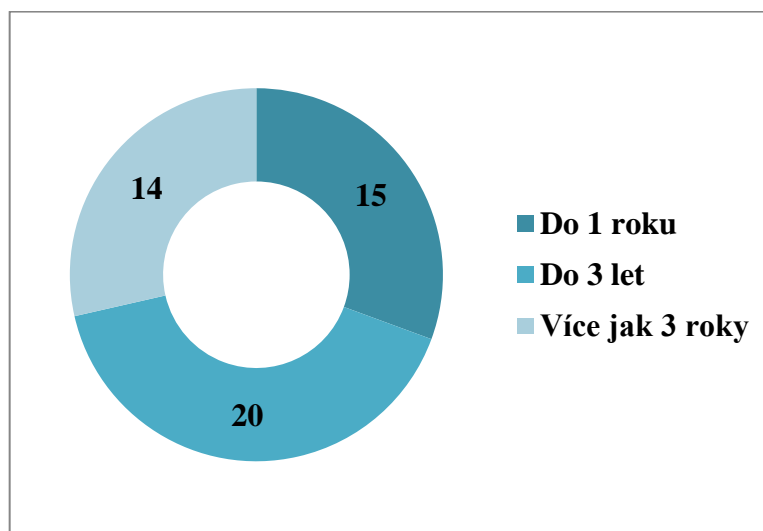
*Tabulka č. 5: Oblasti dobrovolnictví*

V této otázce měli respondenti na výběr oblast zdravotní, sociální, zdravotní i sociální nebo jinou. Ze zdravotní oblasti se nám vrátilo 5 (10,20 %) dotazníků, které vyplnily pouze ženy, protože v Dětském centru na Burešově se květnu školí noví dobrovolníci (viz kapitola 5.5 průběh výzkumu) a v KNTB, a. s. mají dobrovolníky pouze na Dětském oddělení. V sociální oblasti vykonává dobrovolnickou činnost 44 (89,80 %) respondentů.

## Otázka č. 5: Délka dobrovolnické činnosti

Délka	(n)	(r)
Do 1 roku	15	30,61 %
Do 3 let	20	40,82 %
Více jak 3 roky	14	28,57 %
<b>Celkem</b>	<b>49</b>	<b>100,00 %</b>

Tabulka č. 6: Délka dobrovolnické činnosti



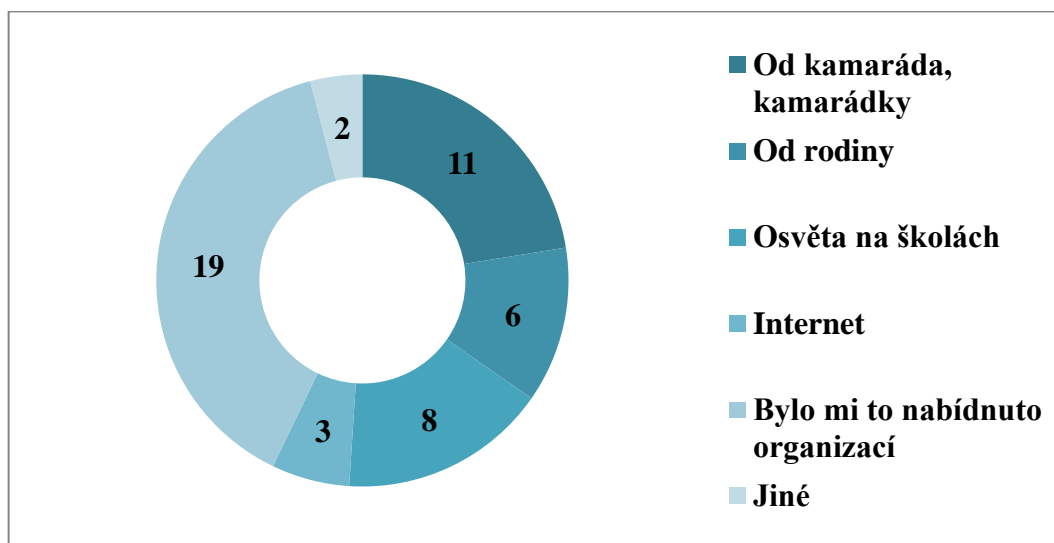
Graf č. 2: Délka dobrovolnické činnosti

Nejvíce respondenti uváděli délku své činnosti do 3 let (40,82 %), dále do jednoho roku což bylo 15 respondentů (30,61 %). Jenom o jednoho respondenta méně měla možnost více jak 3 roky (28,57 %). V této možnosti měli respondenti uvést i konkrétní dobu činnosti. Nejméně byly 4 roky a nejvíce 11 let. Nejčastěji se dobrovolnické činnosti věnují 5 let.

## Otázka č. 6: Jak jste se dozvěděl/a o možnosti stát se dobrovolníkem?

Možnosti	(n)	(r)
Od kamaráda, kamarádky	11	22,45 %
Od rodiny	6	12,25 %
Osvěta na školách	8	16,33 %
Internet	3	6,12 %
Bylo mi to nabídnuto organizací	19	38,76 %
Jiné	2	4,08 %
<b>Celkem</b>	<b>49</b>	<b>100,00 %</b>

Tabulka č. 7: Možnost stát se dobrovolníkem



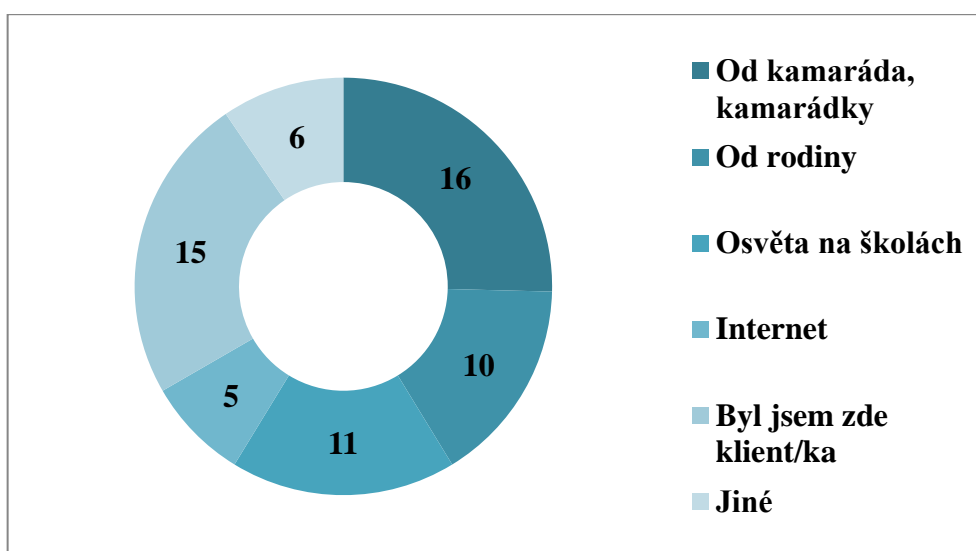
Graf č. 3: Možnost stát se dobrovolníkem

Jak uvedli respondenti, nejvíce se o možnosti, jak se stát dobrovolníkem dozvěděli tak, že jim to nabídla sama organizace. Takto to uvedlo 19 respondentů (38,76 %). U 11 (22,45 %) respondentů se objevila varianta kamarád, kamarádka. Osvětu na školách zaznačilo 8 (16,33 %) respondentů. Rodinu uvedlo 6 (12,25 %) respondentů. 3 (6,12 %) respondenti se dozvěděli o dobrovolnictví na internetu a 2 (4,08 %) respondenti uvedli možnost jinou. Jedna respondentka uvedla, že se o tom dozvěděla v kostele a druhé to bylo nabídnuto odbornou asistentkou vyučující na UTB Zlín.

Otázka č. 7: Jak jste se dozvěděl/a o organizaci, ve které děláte dobrovolníka? (může být označeno i více možností)

Možnosti	(n)	(r)
Od kamaráda, kamarádky	16	25,40 %
Od rodiny	10	15,87 %
Osvěta na školách	11	17,46 %
Internet	5	7,94 %
Byl jsem zde klient/ka	15	23,81 %
Jiné	6	9,52 %
<b>Celkem</b>	<b>63</b>	<b>100,00 %</b>

Tabulka č. 8: Povědomí o organizaci



Graf č. 4: Povědomí o organizaci

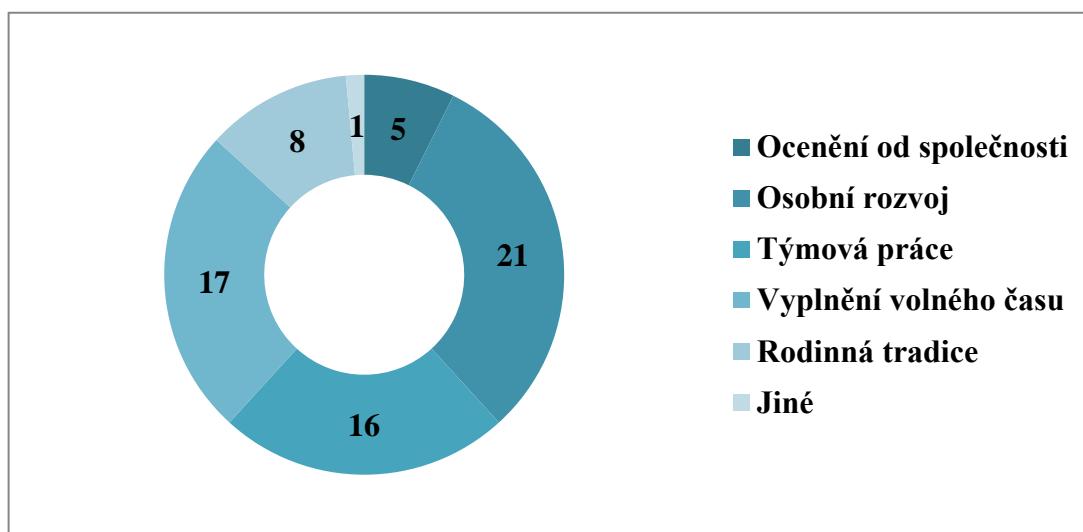
Respondenti uvedli, že nejvíce se o organizaci dozvěděli od kamaráda či kamarádky. Bylo to 16 odpovědí (25,40 %). O jeden bod méně (23,81 %) dostala možnost, byl jsem zde klient/ka, dále prostřednictvím osvěty na školách, to uvedlo 11 respondentů (17,46 %), od rodiny se to dozvědělo 10 (15,87 %) respondentů a 6 (9,52 %) dotazovaných uvedlo možnost jiné. Odpovědi na výběr jiné byly následující. Po jednom respondenti uváděli, kde se o organizaci dověděli: při studiu na UTB Zlín, od člověka, který působí v této organizaci, napojení na farnost, dále respondentka uvedla, že se o to zajímala, tak si to zkusila najít sama, v kostele, od paní vychovatelky na základní škole.



Otázka č. 8: Co Vás vedlo k rozhodnutí stát se dobrovolníkem? (může být označeno i více možností)

Možnosti	(n)	(r)
Ocenění od společnosti	5	5,10 %
Osobní rozvoj	21	21,43 %
Pocit pomoci druhému	30	30,61 %
Týmová práce	16	16,33 %
Vyplnění volného času	17	17,35 %
Rodinná tradice	8	8,16 %
Jiné	1	1,02 %
<b>Celkem</b>	<b>98</b>	<b>100 %</b>

Tabulka č. 9: Rozhodnutí respondentů stát se dobrovolníkem



Graf č. 5: Rozhodnutí respondentů stát se dobrovolníkem

Tabulka č. 9 nám ukazuje, že největší motivace je pocit pomoci druhému. To uvedlo 30 respondentů (30,61 %), potom osobní rozvoj (21,43 %), 17 (17,35 %) dotazovaných se přiklonilo k možnosti vyplnění volného času, 16 (16,33 %) respondentů zvolilo možnost týmové práce. Jako rodinnou tradici zvolilo 8 (8,16 %) respondentů, ocenění od společnosti si vybralo 5 (5,10 %) respondentů a jedna (1,02 %) uvedla možnost jinou. Respondentka napsala, že jí k tomu vedla výzkumná činnost v rámci UTB Zlín.

**Otázka č. 9: Absolvoval/a jste kurz nebo školení pro dobrovolníky? (může být uvedeno i více kurzů)**

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	30	61,22 %
<b>Ne</b>	19	38,76 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

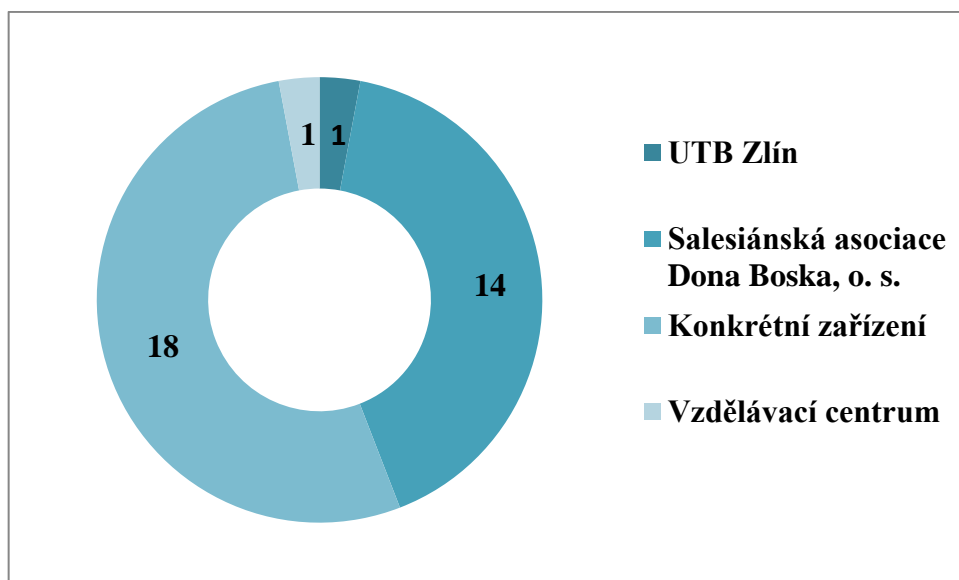
*Tabulka č. 10: Absolvování kurzů či školení*

Na tuto otázku ohledně kurzu či školení odpovědělo 30 (61,22 %) respondentů kladně a 19 (38,76 %) odpovědělo, že žádný kurz či školení neměli. Pokud respondent uvedl možnost ano, ptali jsme se ho, jaký kurz absolvoval. Nejvíce odpovídali, že absolvovali Salesiánskou školu animace, dále proškolení od zařízení a školení dobrovolníků. Jedenkrát jsou uvedeny kurzy nebo školení od UTB, dále Margherita, způsoby komunikace, první pomoc a kurz akreditovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí (standardy kvality). Z 30 dotazovaných, který uvedli možnost ano, 26 (86,67 %) absolvovalo jeden kurz a 4 (13,33 %) se zúčastnili dvou kurzů či školení.

Otázka č. 10: Pokud jste v otázce č. 9 odpověděl/a ano, kdo byl pořadatelem a získal/a jste certifikát nebo potvrzení o absolvování kurzu nebo školení?

	(n)	(r)
<b>UTB Zlín</b>	1	2,94 %
<b>Salesiánská asociace Dona Boska, o. s.</b>	14	41,18 %
<b>Konkrétní zařízení</b>	18	52,94 %
<b>Vzdělávací centrum</b>	1	2,94 %
<b>Celkem</b>	34	100,00 %

Tabulka č. 11: Pořadatelem kurzu nebo školení



Graf č. 6: Pořadatel kurzu nebo školení

Jelikož v předchozí otázce (č. 9) 4 respondenti uvedli, že absolvovali 2 kurzy, už jsme je zvlášť netřídili a ponechali jsme je spolu s ostatními. Nejvíce respondenty školí konkrétní zařízení (52,94 %). Neptali jsme se, jestli to jsou dobrovolnická centra nebo přímo zařízení kam dochází. Dále je to Salesiánská asociace Dona Boska, o. s., která vyškolila 14 (41,18 %) respondentů. Jednou je zmiňována UTB Zlín (2,94 %) a také vzdělávací centrum (2,94 %).

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	18	52,94 %
<b>Ne</b>	16	47,06 %
<b>Celkem</b>	34	100,00 %

*Tabulka č. 12: Získaný certifikát*

Zároveň jsme se v této otázce ptali, jestli dostali za absolvování kurzu nebo školení certifikát. Jak znázorňuje tabulka č. 12 18 (52,94 %) respondentů uvedlo, že dostali certifikát. Certifikát neobdrželo 16 respondentů (47,06%). Přesto, že 4 respondenti absolvovali dva kurzy či školení. Certifikát dostali pouze z jednoho.

**Otázka č. 11: Pokud jste v otázce č. 9 opověděl/a ano, máte tyto kurzy či školení v pravidelných intervalech? Uveďte, prosím, v jak dlouhých?**

Otázka č. 11 také směřovala k odpovědi ano v otázce č. 9. Tady nás zajímalo, jak často se kurzy uskutečňují. Zde jsme také spojili i ty respondenty, kteří uvedli absolvování dvou kurzů.

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	24	70,59 %
<b>Ne</b>	10	29,41 %
<b>Celkem</b>	34	100,00 %

*Tabulka č. 13: Intervaly kurzů nebo školení*

Z tabulky č. 13 vyplývá, že kurzy či školení jsou konané v pravidelných intervalech. Z 34 respondentů, kteří se uvedli, že mají kurzy či školení, 24 dotazovaných zaznačilo, že se konají v pravidelných intervalech.

	(n)	(r)
<b>3 víkendy v roce za 3 roky (celkem 9 víkendů)</b>	13	38,24 %
<b>Jednorázový kurz</b>	10	29,41 %
<b>1x za rok</b>	11	32,35 %
<b>Celkem</b>	34	100,00 %

*Tabulka č. 14: Délka intervalů*

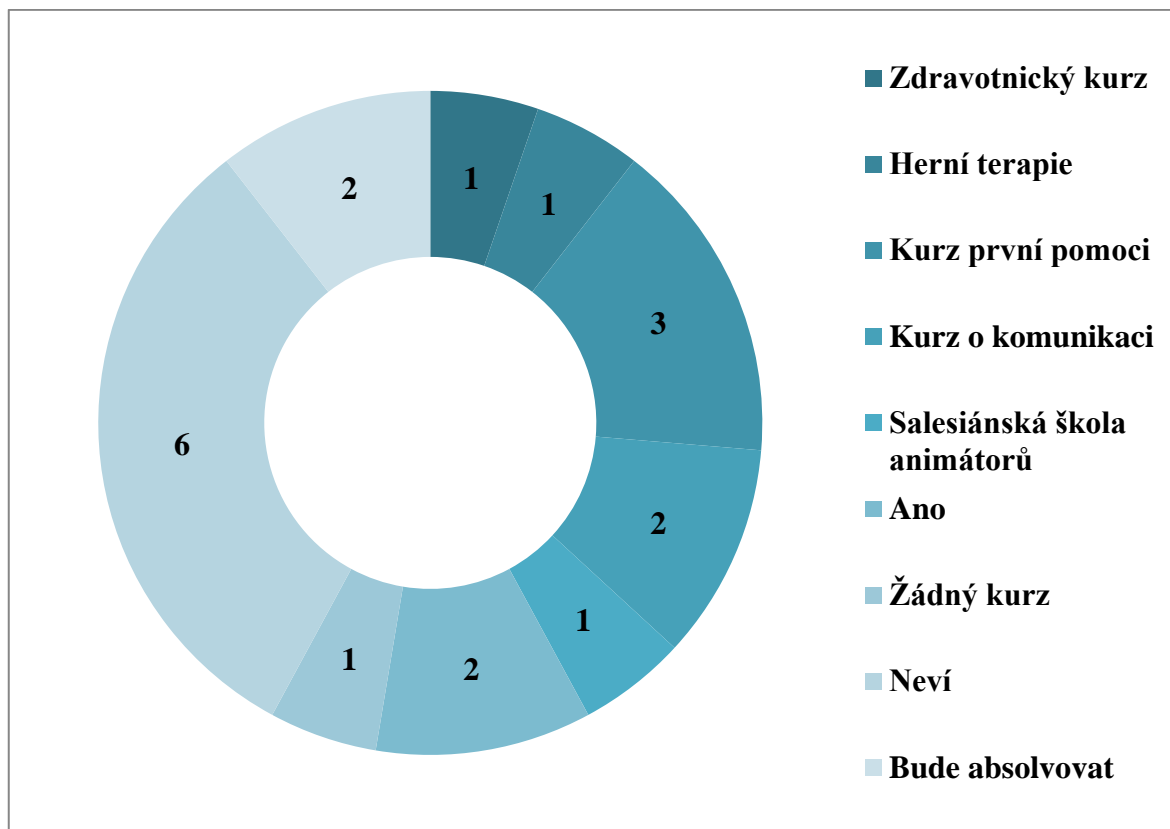
Podle tabulky č. 14 je nejvíce zastoupená délka kurzů 3 víkendy v roce za 3 roky. Tuto možnost zmínilo 13 (38,24 %) respondentů. Dále se jedná o kurz nebo školení, které probíhá jednou za rok (32,35 %) a jednorázový kurz uvedlo 10 respondentů (29,41 %).

**Otázka č. 12: Pokud jste v otázce č. 9 odpověděl/a ne, tak jaký kurz byste chtěl/a absolvovat? (může být uvedeno i více kurzů). Byl/a byste ochotný/á si tento kurz finančně hradit?**

Pokud v otázce č. 9 uvedli respondenti, že žádný kurz neabsolvovali, otázka č. 12 se ptá, o jaký kurz by měli zájem a jestli by byli ochotni si ho i finančně hradit.

	(n)	(r)
<b>Zdravotnický kurz</b>	1	5,26 %
<b>Herní terapie</b>	1	5,26 %
<b>Kurz první pomoci</b>	3	15,79 %
<b>Kurz o komunikaci</b>	2	10,53 %
<b>Salesiánská škola animátorů</b>	1	5,26 %
<b>Ano</b>	2	10,53 %
<b>Žádný kurz</b>	1	5,26 %
<b>Neví</b>	6	31,58 %
<b>Bude absolvovat</b>	2	10,53 %
<b>Celkem</b>	19	100,00 %

*Tabulka č. 15: Zájem dobrovolníků o kurzy*



Graf č. 7: Zájem dobrovolníků o kurzy

Nejvíce respondentů odpovědělo, že neví (31,58 %), jakého kurzu by se chtěli zúčastnit. O kurz první pomoci mají zájem 3 (15,79 %) respondenti. Po dvou respondentech (10,53 %) uvedlo, že by mělo zájem o kurz, jak komunikovat, dále by respondenti chtěli nějaký kurz absolvovat, ale neví, který a dva teprve budou kurz absolvovat. Jednou (5,26 %) respondenti uvedli, že by chtěli absolvovat zdravotnický kurz a kurz herní terapie, Salesiánskou školu animátorů a někteří by nechtěli absolvovat žádný kurz.

Současně jsme se ptali na platbu daných kurzů či školení (viz tabulka č. 16).

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	6	31,58 %
<b>Ne</b>	8	42,10 %
<b>Podíleli by se minimálně</b>	5	26,32 %
<b>Celkem</b>	19	100,00 %

*Tabulka č. 16: Platba za kurzy*

Respondenti by nebyli ochotni si kurz platit (42,10 %). 6 (31,58 %) jich uvedlo možnost ano a 5 (26,32 %) by se podílelo, ale jen minimálně.



**Otázka č. 13: Myslíte si, že jsou kurzy a školení pro Vás dostačující?**

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	33	67,35 %
<b>Ne</b>	11	22,45 %
<b>Nevím</b>	5	10,20 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

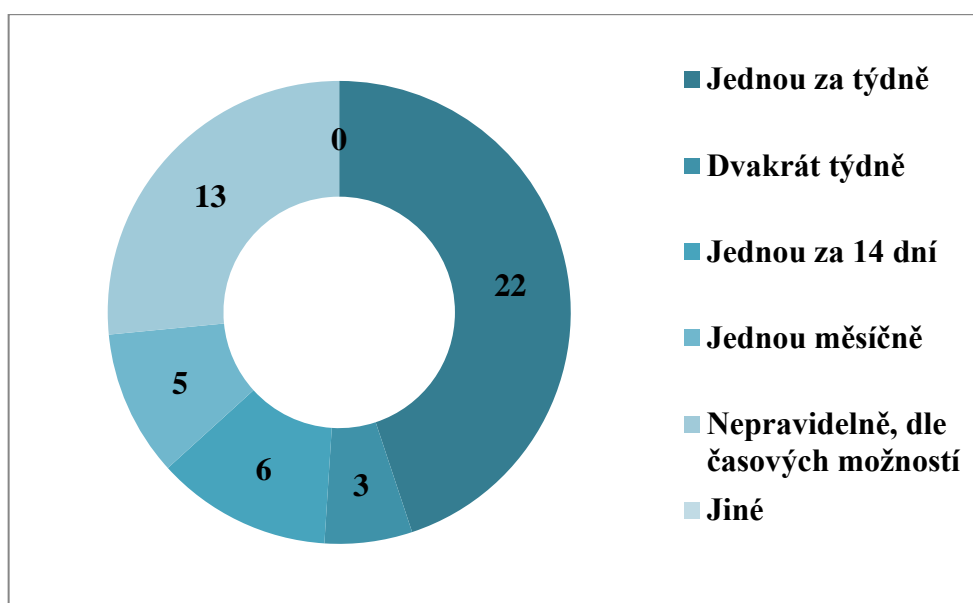
*Tabulka č. 17: Dostatečnost kurzů či školení očima dobrovolníků*

Jak můžeme vidět v tabulce č. 17, většina dobrovolníků se domnívá, že jsou kurzy pro ně dostačující. 5 respondentů (10,20 %) neví, jestli jsou kurzy dostačující a 11 (22,45 %) respondentů si myslí, že kurzy jim nestačí. Skoro všichni respondenti odpovídali jednoslovně, ale někteří se podělili o své zkušenosti z kurzů nebo školení. Respondentka uvedla, že v českém prostředí se kurzy herní terapie příliš nevyskytují, další napsala, že si myslí, že jednotlivé kurzy jsou velice individuální. Další respondentka uvedla, že pro její dobrovolnickou činnost jsou dostačující, ale z hlediska osobního růstu by mohly být častěji. Také uváděli, že jsou různé situace, ve kterých neví, jak reagovat.

## Otázka č. 14: Jak často se v současné době věnujete dobrovolnické činnosti?

	(n)	(r)
1x týdně	22	44,90 %
2x týdně	3	6,12 %
1x za 14 dní	6	12,24 %
1x měsíčně	5	10,20 %
Nepravidelně, dle časových možností	13	26,53 %
Jiné	0	0 %
<b>Celkem</b>	<b>49</b>	<b>100,00 %</b>

Tabulka č. 18: Jak často se respondenti věnují této činnosti



Graf č. 8: Jak často se respondenti věnují této činnosti

Nejvíce se respondenti věnují dobrovolnické činnosti 1x týdně (44,90 %), dále je to nepravidelně, dle jejich časových možností (26,53 %). 1x za 14 dní uvedlo 6 (12,24 %) respondentů. Potom se této činnosti věnují 5 (10,20 %) respondentů jednou za měsíc a 3 (6,12 %) respondenti 2x za týden.

**Otázka č. 15: Jak na Vaše rozhodnutí stát se dobrovolníkem reagovala rodina a přátelé?**

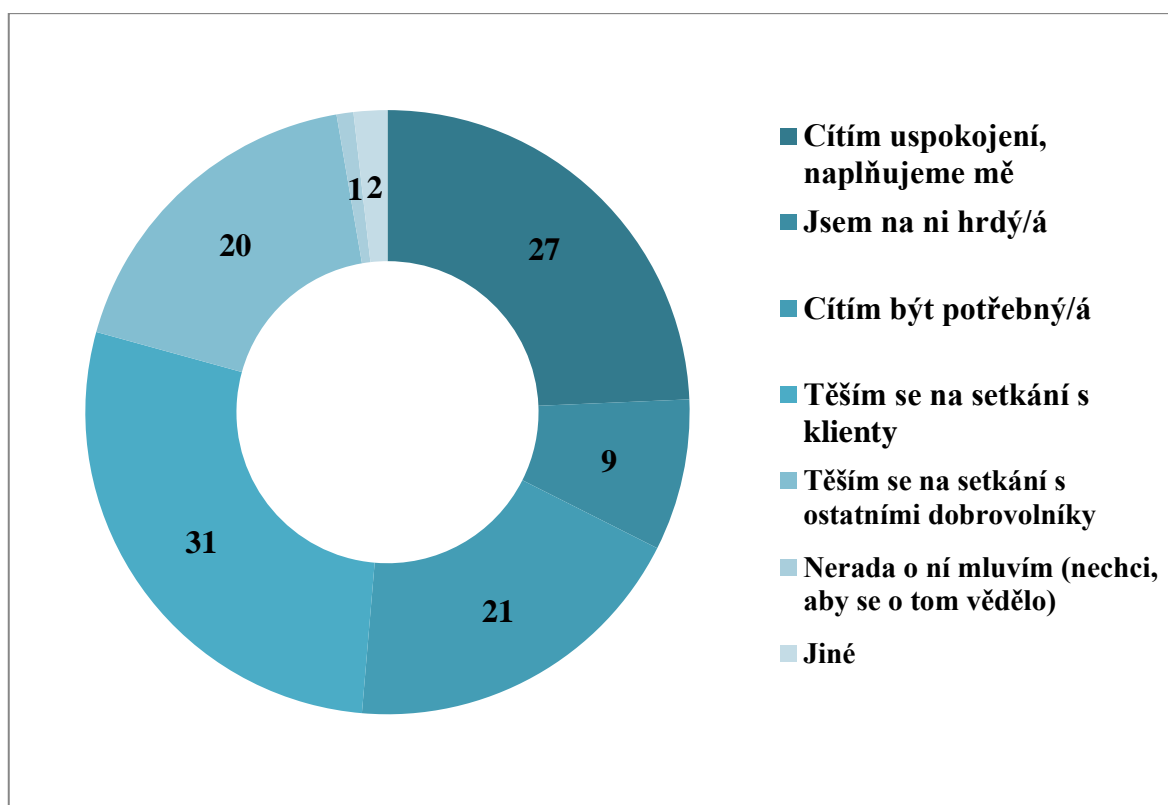
V této otevřené otázce měli respondenti popsat, jak se na tuto činnost dívá jejich rodina a přátelé.

8 (16,33 %) respondentů napsalo, že rodina vzhledem k tradici dobrovolnictví reagovala pozitivně. Druhá početná skupina 8 respondentů (16,33 %) uvedla, že rodina a přátelé reagovali kladně, až s obdivem. Další část 7 respondentů uvedla, že v této činnosti rodina nevidí problém (14,29 %). U 5 (10,20 %) respondentů byla rodina ráda, že dělají něco pro druhé a rovněž u 5 (10,20 %) respondentů se zajímali, co to obnáší. Jen 2 (4,08 %) respondenti uvedli, rodina to bere úplně normálně, jako běžný koníček a rovněž 2 (4,08 %) respondenti uvedli, že rodině to nevadí, ale blíže se neptají, co dělá. 2 (4,08 %) respondenti v dotaznících uvedli, že jsou dobrovolníci spolu s manželem a že je to baví. 2 (4,08 %) respondenti napsali, že rodiče reagovali neutrálně, spíš se obávali, že nebudou mít dostatek času na studium a u dalších 2 (4,08 %) respondentů se přátelé zajímali, v čem spočívá dobrovolnická činnost. Na druhou stranu jedna respondentka (2,04 %) uvedla, že se rodina divila, že to dělá respondentka zadarmo a další respondentku (2,04 %) dokonce rodina lákala, aby se stala respondentka dobrovolníkem. U jedné respondentky (2,04 %) rodina reagovala pozitivně i neutrálně, protože dělá s cílovou skupinou, která je nebezpečná, ale zároveň vykonává činnost, která ji baví a naplňuje. Také 1 (2,04 %) respondentka uvedla, že to rodina vnímá tak, že není doma a neučí se. 1 (2,04 %) respondent napsal, že rodiče chtěli znát o organizaci co nejvíce informací. Další respondentka (2,04 %) uvedla, že rodina to neví, protože je přes týden mimo domov. Též 1 respondentka (2,04 %) uvedla, že rodina o tom neví a myslí si, že má brigádu, protože je momentálně nezaměstnaná. 1 (2,04 %) respondent uvedl, že rodiče nejsou moc rádi, že vykonávám dobrovolnickou činnost.

Otázka č. 16: Jak vnímáte svou dobrovolnickou aktivitu? (může být uvedeno i více možností)

	(n)	(r)
<b>Cítím uspokojení, naplňujeme mě</b>	27	24,32 %
<b>Jsem na ni hrdý/á</b>	9	8,11 %
<b>Cítím být potřebný/á</b>	21	18,92 %
<b>Těším se na setkání s klienty</b>	31	27,93 %
<b>Těším se na setkání s ostatními dobrovolníky</b>	20	18,02 %
<b>Nerada o ní mluvím (nechci, aby se o tom vědělo)</b>	1	0,90 %
<b>Jiné</b>	2	1,80 %
<b>Celkem</b>	111	100,00 %

Tabulka č. 19: Jak se vnímá dobrovolník



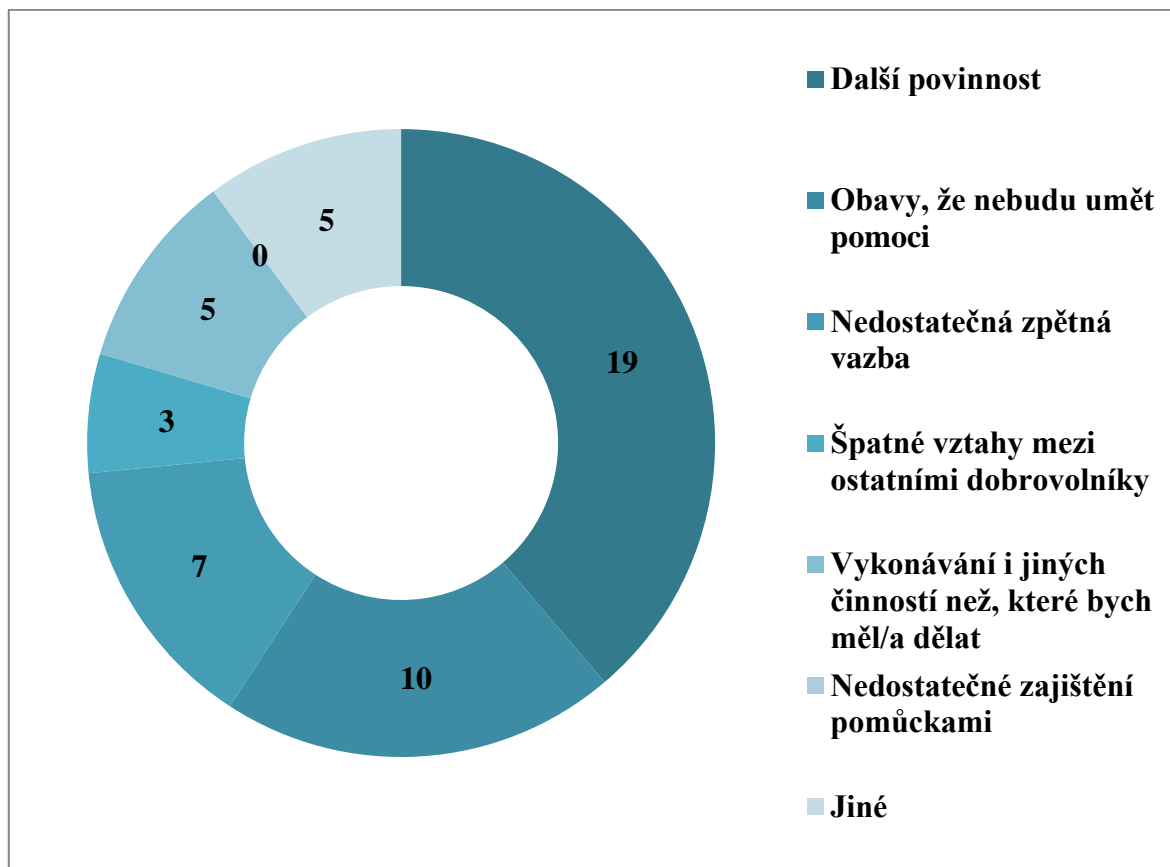
Graf č. 9: Jak vnímá dobrovolník tuto činnost

31 (27,93 %) respondentů nejčastěji uvedlo, že se těší na setkání s klienty. Ve 27 (24,32 %) případech cítí uspokojení a naplňuje je. Také 21 (18,92 %) respondentů se cítí být potřebný/á a 20 (18,02 %) respondentů uvedlo možnost, že se těší na setkání s ostatními dobrovolníky a 9 (8,11 %) respondentů jsou na svou dobrovolnickou činnost hrdí. Jakou jinou možnost napsaly 2 (1,80 %) respondentky, následující: těším se i na kamarádku a v poslední době dobrovolnictví moc nestíhám a cítím, že mi práce s klienty chybí. Jednou byla zmíněna možnost, že dobrovolník nechce, aby se o tom vědělo, a proto to tají (0,90 %).

Otázka č. 17: Máte pocit, že Vám něco brání v této činnosti?

	(n)	(r)
<b>Další povinnost</b>	19	38,76 %
<b>Obavy, že nebudu umět pomoci</b>	10	20,41 %
<b>Nedostatečná zpětná vazba</b>	7	14,29 %
<b>Špatné vztahy mezi ostatními dobrovolníky</b>	3	6,12 %
<b>Vykonávání i jiných činností než, které bych měl/a dělat</b>	5	10,20 %
<b>Nedostatečné zajištění pomůckami</b>	0	0 %
<b>Jiné</b>	5	10,20 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

Tabulka č. 20: Co dobrovolníky brání ve výkonu této činnosti



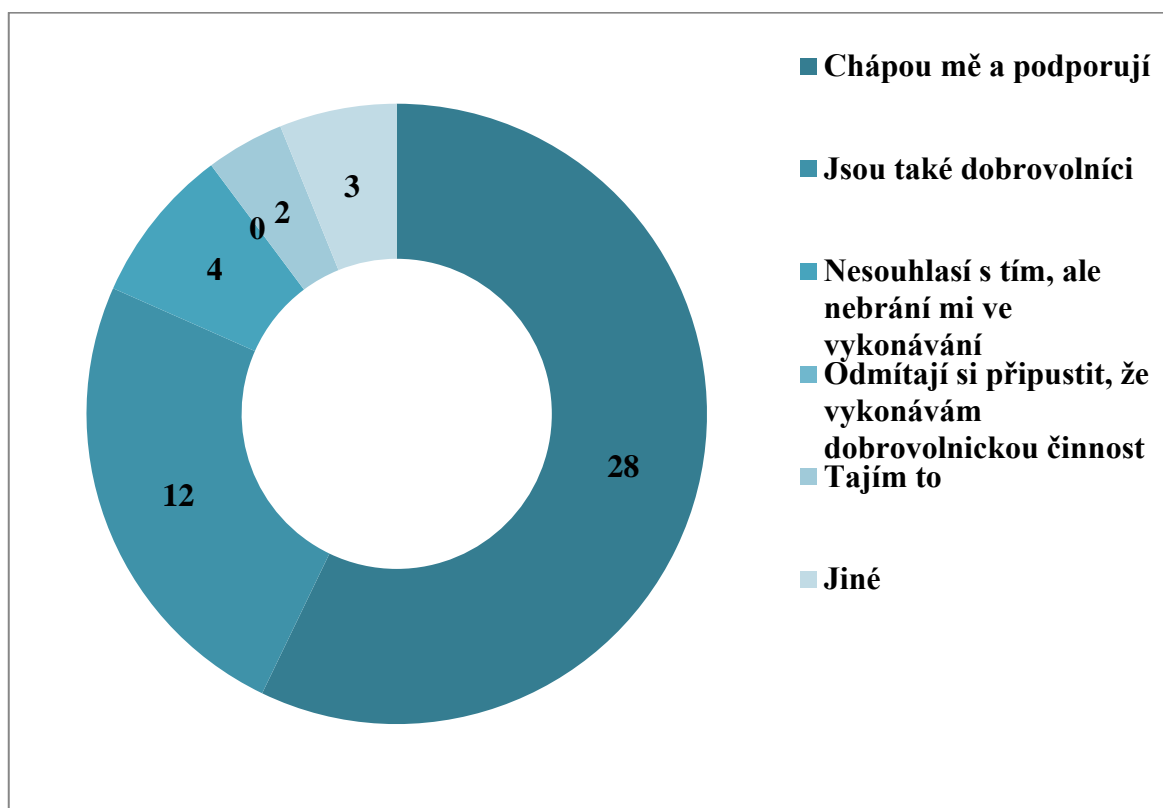
Graf č. 10: Překážky ve výkonu dobrovolnictví podle respondentů

Překážky, které 19 respondentů uvedlo, byly další povinnosti (38,76 %), obavy, že nebudou umět pomoci, uvedlo 10 respondentů (20,41 %) a také jim 7 respondentům (14,29 %) brání nedostatečná zpětná vazba. V jiné možnosti, kterou uvedlo 5 dotazovaných (10,20 %) byly uvedeny tyto: nedostatek motivace, špatné vztahy s vedením, nesouhlas rodičů, častá změna klientů a jednomu respondentovi nic nebrání k tomuto výkonu. Nikdo neoznačil možnost nedostatečné zajištění pomůckami.

Otázka č. 18 : Jak reaguje rodina (partner, přátelé) na skutečnost, že jste dobrovolníkem?

	(n)	(r)
<b>Chápou mě a podporují</b>	28	57,14 %
<b>Jsou také dobrovolníci</b>	12	24,49 %
<b>Nesouhlasí s tím, ale nebrání mi ve vykonávání</b>	4	8,16 %
<b>Odmítají si připustit, že vykonávám dobrovolnickou činnost</b>	0	0 %
<b>Tajím to</b>	2	4,08 %
<b>Jiné</b>	3	6,12 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

Tabulka č. 21: Reakce rodiny, partnera a přátel na dobrovolníka



Graf č. 11: Reakce rodiny, partnera a přátel na dobrovolníka



Nejvíce se vyskytovala možnost chápou mě a podporují (57,14 %), kterou uvedlo 28 respondentů. Jako další možnost, že rodina a přátelé jsou také dobrovolníci, uvedlo 12 respondentů (24,29 %). 4 (8,16 %) respondenti zmínili možnost, že s tím nesouhlasí rodina, ale nebrání jim ve vykonávání. 3 (6,12 %) respondenti uvedli možnost jinou. Byly to tyto odpovědi: nevadí jim to, teď už tam moc nechodím, takže to neřeším a občas žárlí, když tam trávím více času než s nimi. Dva respondenti uvedli, že tuto činnost tají (4,08 %).

**Otázka č. 19: Napadlo Vás někdy, že s touto aktivitou skončíte?**

	(n)	(r)
<b>Ano</b>	23	46,94 %
<b>Ne</b>	26	53,06 %
<b>Celkem</b>	49	100,00 %

*Tabulka č. 22: Ukončení s dobrovolnickou činností*

26 (53,06 %) respondentů uvedlo, že je nikdy nenapadlo s dobrovolnickou činností skončit a 23 (46,94 %) respondentů tato možnost už někdy napadla.

**Otázka č. 20: Pokud jste v otázce č. 19 odpověděl/a ano, jaký byl důvod?**

Tato otázka se vztahovala k předcházející.

Jako důvody, které je vedly k ukončení dobrovolnické činnosti, uváděli následující: nedostatek času uvedlo 11 (47,83 %) respondentů, další povinnosti uvedli 3 (13,02 %) respondenti, 2 (8,68 %) respondenti uvedli práci a studium, 1 (4,35 %) respondentka uvedla počáteční neúspěchy, nestíhala jiné aktivity a přípravu na maturitu, nedostatek času, změna priorit a změny v dobrovolnické organizaci uvedl 1 (4,35 %) respondent. 1 (4,35 %) respondent uvedl možnost: už mě to tam nebaví, nic mi to nepřináší, neporozumění s vedením napsal 1 (4,35 %) respondent, 1 (4,35 %) respondent uvedl, že neví, jestli to má smysl a jestli má pro to schopnosti, 1 (4,35 %) respondent napsal, že má před maturitou a je teď náročné období a 1 (4,35 %) se obává, že to nebude stíhat se školou a poté s nástupem do práce.

**Otázka č. 21: Musela jste kvůli dobrovolnictví přerušit vztahy s bývalými kamarády či partnery? Popište.**

Jednoslovně odpovědělo 37 (75,51 %) respondentů. Odpověď byla ne. Další 4 (8,16 %) respondenti uvedli, že díky dobrovolnictví mají nové kamarády anebo kamarádi jsou již dobrovolníky. Dva (4,08 %) respondenti uvedli, že také nemuseli přerušit vztahy s bývalými kamarády či partnery a spíš se jich ptají, co tam dělají. Jako další důvod 2 (4,08 %) respondenti uvedli, že do zařízení dochází jeden den v týdnu, protože vícekrát jim to nevychází a jelikož o víkendu je zařízení zavřené, tak se kamarádům věnují o víkendu, pokud jim to čas umožní. Jedenkrát byla zmínka o tom, že pokud se přerušily vztahy s bývalými kamarády nebo partnery, nebyla důvodem dobrovolnická činnost (2,04 %). Také 1 respondentka sama vidí, že má málo času (2,04 %). Dokonce si zde jeden respondent našel přítelkyni (2,04 %). Také jedna respondentka uvedla, že je to víc s manželem stmelilo (2,04 %).

**Otázka č. 22: Nyní máte prostor pro Vaše vyjádření, pokud chcete něco dalšího sdělit.**

Tato otázka sloužila k tomu, kdybychom na něco zapomněli a respondenti by to cítili jako neopomenutelnou záležitost. Ze všech dotazníků nám 3 respondenti chtěli něco vzkázat. První z nich napsal, že je to zajímavé téma bakalářské práce. Druhý uvedl, že se domnívá, že v ČR je dobrovolnictví stále málo propagováno a využíváno. V sociálních službách je vidět dobrovolná práce. Třetí vzkaz byl spíš shrnutí organizace. Respondent napsal, že se mu moc v organizaci líbí a práce s klienty ho baví.

## 5.8 Diskuse

Na začátku praktické části jsme si vymezili tyto dílčí cíle:

- Zjistit, zda a jak ovlivňuje dobrovolnická činnost život dobrovolníka a jak vnímá sám sebe při této činnosti.
- Zjistit, jak dobrovolnickou činnost vnímá nejbližší okolí dobrovolníka.
- Zjistit, zda organizace zvyšují kvalifikaci dobrovolníků pomocí kurzů či školení.

Z provedeného dotazníkovému šetření vyplývá, že největší motivací je pocit pomoci druhému a další osobní rozvoj člověka, protože jedinec získává zkušenosti a zážitky. Stále zůstává skutečnost, že k dobrovolnické činnosti je přivede kamarád nebo sama organizace usiluje o získání nových dobrovolníků obvykle z řad klientů, protože již znají principy, poslání a cíle organizace. Zase jsme u toho, že největším motivem je osobní zkušenost. Zároveň dobrovolníci vyhledávají nový způsob seberealizace, těší se na setkání s klienty a naplňuje je konat něco pro druhé. Na druhou stranu se tu objevuje riziko dalších povinností dobrovolníků, obava, že nebudou umět pomoci či poradit, ale nemusíme se bát, že by dobrovolníci ukončili tuto činnost. Nejvíce se dobrovolníci věnují této službě jedenkrát za týden a délka této činnosti se pohybuje okolo tří let. Překvapilo nás, že část dobrovolnické činnosti ještě funguje na principu rodinné tradice. Tento jev byl výraznější v období před rokem 1989, kdy se jednalo o tzv. sousedskou výpomoc.

Pohled rodiny a přátel na dobrovolníka při vykonávání této činnosti je vnímán kladně a podporují ho, zajímají se o náplň dobrovolnické činnosti nebo jsou rovněž dobrovolníci a vnímají to jako tradici a pomoc společnosti. Výsledky ukázaly, že dobrovolníci nemusí přerušovat vztahy s kamarády nebo partnery, protože si třeba kamarády našli mezi dobrovolníky nebo se jim věnují o víkendu.

Organizace a zařízení se snaží zvyšovat kvalifikaci svých dobrovolníků. Buď je posílá na akreditované kurzy či školení, nebo si je školí sami. Tyto kurzy bývají pořádány v pravidelných intervalech. Dobrovolníci potom získávají certifikát nebo osvědčení o absolvování, kde je také uvedeno, kolik hodin absolvovali. Sami dobrovolníci si myslí, že jsou tyto kurzy pro jejich výkon služby dostačující. Dobrovolníci, kteří žádným kurzem či školením neprošli, by o nějaký kurz měli zájem, ale nechtěli by si ho finančně hradit.

Myslíme si, že v každé práci je co zlepšovat a hledat nové možnosti, jak stejné téma pojmut jiným, neobvyklým způsobem. Kdybychom zvolili techniku rozhovorů, nejspíše

bychom se dozvěděli více interních záležitostí, které vedly k rozhodnutí stát se dobrovolníkem, protože bychom mohli rovnou reagovat na výpovědi dobrovolníka a více jeho myšlenku pochopit. Jelikož je dobrovolnictví neplacená činnost, mohli jsme zmínit otázku, jestli dobrovolníci mají nějaké ohodnocení od organizace (např. firemní předměty, utužování vztahů mezi dobrovolníky, ocenění, společné výlety nebo akce atp.). Neptali jsme se pouze, jak se vidí sám dobrovolník, ale i jak reagovala rodina a přátelé, protože v dnešní době se málo věcí dělá pro radost a bez finančního ohodnocení.

V roce 2007 byla obhajována bakalářská práce na téma „Motivace dobrovolníků v SKM Zlín – víra nebo idea“. Tato práce se celá týká dobrovolnické činnosti již zmiňované organizaci, ale část našich respondentů byla i z této organizace, a proto můžeme částečně motivaci srovnávat. Již z obhájené práce vyplývá, že největší motivací stát se dobrovolníkem je nalezení nových přátel, víra v Boha, vyplnění volného času. Dobrovolníci – studenti v této organizaci uvedli, že vnímají ocenění od společnosti (Vinklárková, 2007, s. 57). V našem výzkumu, ale dobrovolníci uvedli, že největší motivací stát se dobrovolníkem byl pocit pomoci druhému, osobní rozvoj a až potom vyplnění volného času. Ocenění od společnosti, bylo uvedeno jako předposlední možnost. Na víru v Boha jsme se neptali, jelikož ne všechny oslovené organizace jsou založeny na křesťanských principech. Tento rozdíl může vycházet z toho, že práce z roku 2007 se zaměřuje na jednu organizaci a výzkumné šetření se konalo před 7 lety a motivace dobrovolníků se změnila.

## 5.9 Životní příběh

Slečna A. vykonává dobrovolnickou činnost v Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež ve Zlíně již 6. rokem. K této organizaci se dostala díky informacím v kostele a kamarádce, která chtěla, aby s ní jela na tábor, který tato organizace pořádá. Od 4. třídy jezdila s nimi na tábory, které se jí velmi zalíbily. Během školního roku chodila do tohoto zařízení jako klientka. Dokonce zde navštěvovala i volnočasové kroužky, jako byl indiánský a středověký (stejně orientované byly i letní tábory), účastnila se různých výletů po okolí nebo i městských her. Navštěvovala toto zařízení pravidelně. Tato dobrovolnice se aktivně zapojovala do chodu zařízení již jako dítě, kdy hrála společně se spolužačkami divadlo na Don Bosko Show (odpoledne plné her na výročí úmrtí zakladatele Salesiánů Dona Boska), vánoční besídka aj. Tyto aktivity se odehrávaly v době, kdy nízkoprahový klub sídlil v katakombách kláštera ve Zlíně. Po té se přemístil do nových prostor. Tam dále probíhaly obdobné aktivity. Výhodou nových prostor bylo i velké multifunkční hřiště. Okolo puberty slečna A. přestala pravidelně docházet do zařízení. Pokračovalo to tak daleko, že jediná aktivita, které se účastnila, byly letní tábory. Za celou dobu 12 let byla pouze dvakrát na středověkém táboře a jednou nebyla na žádném, protože onemocněla. Více tíhla k indiánským táborům. Když začala navštěvovat střední školu, seznámila se s klukem, který také chodil do tohoto zařízení, a jeho rodiče zde dělali dobrovolníky. Díky němu našla cestu zpátky do tohoto zařízení a začala ho zase pravidelně navštěvovat. Jeden rok jela na tábor pro středoškoláky. Táboře se účastnily i dobrovolnice, které vyprávěly slečně A. o tom, jaké je to být dobrovolník, jaké činnosti se s klienty dělají, že by se mohla účastnit při tvorbě plánu aktivit pro klienty. Natolik ji nadchly, že si říkala, že by to také chtěla zkusit. Během tábora se o to více zajímala a nakonec se šla zeptat zaměstnance, který byl přítomný na táboře, jestli by také mohla dělat dobrovolníka. Odezva byla kladná a začátkem nového školního roku začala chodit do zařízení jako budoucí dobrovolník, který se podílí na aktivitách organizace, ale spíše se zaučuje a pozoruje chod zařízení. Seznamování s ostatními dobrovolníky měla jednodušší, protože to byli většinou ti, kteří se účastní táborů nebo jí znali z dětství. Po půl roce již byla vedena jako dobrovolník a docházela pravidelně ve stejné dny. Další rok jí byl nabídnutý akreditovaný kurz dobrovolníky. A tak začala poznávat stejně nadšené lidi, které toto využití volného času a pomoc lidem naplňuje a baví. Od zařízení, respektive od vedoucí tábora jí byla navržena možnost zúčastnit se letního tábora jako vedoucí. Přijala ji a velmi se těšila na svůj první tábor jako vedoucí. Místo, průběh i způsob, jak letní tábory fungují, již znala. Zjistila, že účastnit se tábora

jako vedoucí je jiné než jako účastník, ale i tak jí to bavilo. Dodnes vykonává dobrovolnickou službu pod stejnou organizací a někdy přemýšlí, jaké by to bylo, kdyby to nedělala a nevrátila se tehdy zpátky.

Sama hodnotí tuto zkušenost velmi pozitivně a je ráda, že dělá něco, co ji tolik baví, že může být nápomocna lidem a využít své zkušenosti a nápady jinde. Tato činnost je velmi inspirativní. Důvod proč v pubertě přestala navštěvovat zařízení, neví. Pravděpodobně to bylo obdobím, jiné zájmy. Protože se změnila působnost táborů, přestala se jich účastnit, což ji chybí. Byla to jiná práce, než kterou vykonávala přes celý rok. Vnímala to jako odpočinek. Současně si připouští, že je chvílemi dobrovolnická činnost náročná, jak psychicky, tak časově, ale asi by nikdy neměnila. Když přijde do zařízení, zapomíná na své problémy a soustředí se na tuto činnost. Díky dobrovolnické činnosti získala osvědčení o absolvování akreditovaného dobrovolnického programu a také absolvovala zdravotnický seminář. Jako poděkování od zařízení dostávají dobrovolníci vánoční firemní dárky a jsou zváni na organizační víkend.

## ZÁVĚR

V teoretické části jsme vymezili a definovali všechny důležité termíny, které se pojí s dobrovolnictvím. Také jsme se zajímali, jak se na dobrovolníky dívá zákon a v jakých oblastech mohou dobrovolníci působit.

V této práci jsme zjišťovali důvody, které vedly respondenty stát se dobrovolníky. Zjistili jsme, že příčiny, které vedly respondenty stát se dobrovolníky, byl hlavně pocit pomoci druhému a osobní rozvoj. Rodina a přátelé dobrovolníkům ve výkonu dobrovolnické činnosti nebrání a dokonce někteří také vykonávají dobrovolnickou činnost. Většina dobrovolníků nemusela přerušit vztahy s kamarády či partnery. Překvapila nás skutečnost, že rodina i svým způsobem „žárí“ na tuto činnost, protože jejich příbuzný tam někdy tráví více času.

Doufáme, že zpracování této práce bude zčásti přínosné pro organizace a dobrovolnická centra při získání dobrovolníků a také pro rodiny a přátelé dobrovolníků, aby porozuměli, co znamená být dobrovolníkem a ukázat, že i když je to neplacená činnost, může jedince naplňovat a obohacovat jiným způsobem. Také dobrovolníkům, aby věděli, že kurzy nebo školení nemusí být přínosné jen kvůli výkonu této činnosti, ale i osobnímu růstu a prožitku. Doporučujeme, aby se tato práce dávala k nahlédnutí dobrovolníkům a organizacím, které s nimi pracují, aby věděli, jak získávat nové dobrovolníky, jak se dnešní dobrovolníci v této činnosti vnímají a jaká je nejlepší cesta z navázání nových kontaktů.

Cesty k dobrovolnictví jsou různé, ale kdo chce, svojí cestu si najde.



**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

- [1] BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ, 2010. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3677-725.
- [2] CAKIRPALOGLU, Panajotis, 2012. *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-802-4740-331.
- [3] *Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe*, 2011. Vyd. 2. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT. ISBN 978-808-7449-158.
- [4] FRIČ, Pavol a kol., 2001 *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: Agnes. ISBN 80-902-6337-2.
- [5] FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Hestia. ISBN 978-809-0369-689
- [6] FRIČ, Pavol a Martin VÁVRA, 2012. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus*. Praha: Hestia. ISBN 978-80-903696-9-6.
- [7] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-859-3179-6.
- [8] GAVORA, Peter, 2012. *Tvorba výskumného nástroja pre pedagogické bádanie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo. ISBN 978-80-10-02353-0.
- [9] HANÁKOVÁ, Markéta, Jaroslav TRÁVNÍČEK a Jaroslav VRACOVSKÝ a kol., 2008. *Animátorský slabikář*. Praha: Salesiánská asociace Dona Boska.
- [10] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2009. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-807-3675-691.
- [11] KRÁTKÁ, Anna, 2007. *Etika v ošetrovatelství*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-807-3185-435.
- [12] KRAUS, Jiří a kol., 2005. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia. ISBN 80-200-1351-2.
- [13] KUTNOHORSKÁ, Jana, 2009. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2713-4.
- [14] MATOUŠEK, Oldřich, 2008a. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-368-0.

- [15] MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2008b. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál. Kapitola 4, Dobrovolnická práce (s. 61 – 63). ISBN 978-80-7367-502-8.
- [16] MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7.
- [17] MÜLLEROVÁ, Magdalena a kol., 2011. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění-Divadelního ústavu. ISBN 80-700-8268-2.
- [18] NAKONEČNÝ, Milan, 2009a. *Psychologie osobnosti*. Vyd. 2. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1680-5.
- [19] NAKONEČNÝ, Milan, 2009b. *Sociální psychologie*. Vyd. 2. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1679-9.
- [20] NOVOTNÝ, Jiří, Martin LUKEŠ a kol., 2008. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: Oeconomica. Kapitola 11, Řízení dobrovolníků v nestátní neziskové organizaci (s. 105 – 132). ISBN 978-80-245-1473-4.
- [21] PETROVÁ KAFKOVÁ, Marcela, 2013. *Šedivějící hodnoty?: Aktivita jako dominantní způsob stárnutí*. Brno: Muni Press, s. 131-153. ISBN 978-80-210-6310-5.
- [22] PUNCH, Keith, 2008. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-381-9.
- [23] SALESIÁNSKÁ ASOCIACE DONA BOSKA, 2008. *Salesiáni dnes*. Praha.
- [24] SKLENÁŘ, Marek a kol., 2012. *Salesiánská výchova do kapsy*. Praha: Salesiánská asociace Dona Boska.
- [25] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-736-7178-6.

### Internetové zdroje

- [26] ADRA. Adra Zlín. *Adra.cz* [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnicka-centra/zlin>
- [27] ČESKO. Zákon. č. 198 ze dne 24. dubna 2002 o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). In: Sbírnka zákonů České republiky [online]. 2002. ©2014 [2014-05-01]. Dostupné

z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=198~2F2002&part=&name=&rpp=15#seznam>

- [28] ILO, 2011. *Manual on the measurement of volunteer work* [online]. Switzerland: International Labour Office. [cit. 2014-05-01]. ISBN 978-92-2-125071-5. Dostupné z: [http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms\\_162119.pdf](http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_162119.pdf)
- [29] *Salesiánský klub mládeže Zlín* [online]. ©2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://zlin.sdb.cz/>
- [30] *Samari* [online]. ©2007 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.samari.cz/samari/>
- [31] VINKLÁRKOVÁ, Renata, 2007. Motivace dobrovolníků v SKM Zlín – víra nebo idea [online]. Zlín. Bakalářská práce. [cit. 2014-05-20]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Sociální pedagogika. Dostupné z: <http://dspace.k.utb.cz/handle/10563/4511>

**SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK**

KNTB, a. s.	Krajská nemocnice T. Bati, a. s.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
SKM	Salesiánský klub mládeže
UTB Zlín	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

**SEZNAM GRAFŮ**

<i>Graf č. 1: Respondenti podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání .....</i>	35
<i>Graf č. 2: Délka dobrovolnické činnosti .....</i>	38
<i>Graf č. 3: Možnost stát se dobrovolníkem .....</i>	39
<i>Graf č. 4: Povědomí o organizaci .....</i>	40
<i>Graf č. 5: Rozhodnutí respondentů stát se dobrovolníkem .....</i>	41
<i>Graf č. 6: Pořadatel kurzu nebo školení .....</i>	43
<i>Graf č. 7: Zájem dobrovolníků o kurzy .....</i>	47
<i>Graf č. 8: Jak často se respondenti věnují této činnosti .....</i>	50
<i>Graf č. 9: Jak vnímá dobrovolník tuto činnost .....</i>	52
<i>Graf č. 10: Překážky ve výkonu dobrovolnictví podle respondentů .....</i>	55
<i>Graf č. 11: Reakce rodiny, partnera a přátel na dobrovolníka .....</i>	56

**SEZNAM TABULEK**

<i>Tabulka č. 1: Přístup k definování dobrovolnické pomoci .....</i>	16
<i>Tabulka č. 2: Číselné vyjádření otázek .....</i>	32
<i>Tabulka č. 3: Číselné vyjádření otázek dle dílčích cílů .....</i>	32
<i>Tabulka č. 4: Respondenti podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání .....</i>	35
<i>Tabulka č. 5: Oblasti dobrovolnictví .....</i>	37
<i>Tabulka č. 6: Délka dobrovolnické činnosti .....</i>	38
<i>Tabulka č. 7: Možnost stát se dobrovolníkem .....</i>	39
<i>Tabulka č. 8: Povědomí o organizaci .....</i>	40
<i>Tabulka č. 9: Rozhodnutí respondentů stát se dobrovolníkem .....</i>	41
<i>Tabulka č. 10: Absolvování kurzů či školení .....</i>	42
<i>Tabulka č. 11: Pořadatelem kurzu nebo školení .....</i>	43
<i>Tabulka č. 12: Získaný certifikát .....</i>	44
<i>Tabulka č. 13: Intervaly kurzů nebo školení .....</i>	45
<i>Tabulka č. 14: Délka intervalů .....</i>	45
<i>Tabulka č. 15: Zájem dobrovolníků o kurzy .....</i>	46
<i>Tabulka č. 16: Platba za kurzy .....</i>	48
<i>Tabulka č. 17: Dostatečnost kurzů či školení očima dobrovolníků .....</i>	49
<i>Tabulka č. 18: Jak často se respondenti věnují této činnosti .....</i>	50
<i>Tabulka č. 19: Jak se vnímá dobrovolník .....</i>	52
<i>Tabulka č. 20: Co dobrovolníky brání ve výkonu této činnosti .....</i>	54
<i>Tabulka č. 21: Reakce rodiny, partnera a přátel na dobrovolníka .....</i>	56
<i>Tabulka č. 22: Ukončení s dobrovolnickou činností .....</i>	58

## SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník pro dobrovolníky

## PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO DOBROVOLNÍKY

Vážená studentko, vážený studente,

mé jméno je Eliška Gabrielová a studuji 3. ročník oboru Zdravotně sociální pracovník na Fakultě humanitních studií, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Součástí ukončení studia je obhajoba bakalářské práce. Proto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který je součástí bakalářské práce a orientuje se na dobrovolnictví ve zdravotnických a sociálních zařízeních ve Zlínském kraji. Dotazník je anonymní, veškeré informace, které mi poskytnete, použiji výhradně pro zpracování práce.

Vyplnění Vám nezabere více jak 15 minut.

Na otázky prosím odpovídejte co nejpravdivěji. Jestli nebude uvedeno jinak, vždy označte křížkem jednu z uvedených možností. V případě otevřených otázek, prosím, uveďte Vaše vlastní vyjádření, které nejlépe vystihuje Váš názor.

Předem děkuji za Vaši ochotu a čas. Bez Vaší pomoci bych nemohla svou bakalářskou práci dokončit.

Eliška Gabrielová

1. Pohlaví:

- mužské
- ženské

2. Věk (uveďte v letech): .....

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- základní
- učební obor
- střední škola
- vysoká škola

4. Uveďte, prosím, ve které oblasti jste dobrovolníkem:

- zdravotní oblast
- sociální oblast
- zároveň zdravotní i sociální oblast
- jiné (doplňte) .....

5. Jak dlouho vykonáváte dobrovolnickou činnosti?



- do 1 roku
- do 3 let
- více jak 3 roky (doplňte).....

6. Jak jste se dozvěděl/a o možnosti stát se dobrovolníkem?

- od kamaráda, kamarádky
- od rodiny
- osvěta na školách
- internet
- bylo mi to nabídnuto organizací
- jiné (doplňte) .....

7. Jak jste se dozvěděl/a o organizaci, ve které děláte dobrovolníka?(může být označeno i více možností)

- od kamaráda, kamarádky
- od rodiny
- osvěta na školách
- internet
- byl jsem zde klient/ka
- jiné (doplňte) .....

8. Co Vás vedlo k rozhodnutí stát se dobrovolníkem? (může být označeno i více možností)

- ocenění od společnosti
- osobní rozvoj
- pocit pomoci druhému
- týmová práce
- vyplnění volného času
- rodinná tradice
- jiné (doplňte) .....

9. Absolvoval/a jste kurz nebo školení pro dobrovolníky? (může být uvedeno i více kurzů)

- ano, jaký .....
- ne

10. Pokud jste v otázce č. 9 odpověděl/a ano, kdo byl pořadatelem a získal/a jste certifikát nebo potvrzení o absolvování kurzu nebo školení?

.....

.....

.....

.....

11. Pokud jste v **otázce č. 9 opověděl/a ano**, máte tyto kurzy či školení v pravidelných intervalech? Uveďte, prosím, v jak dlouhých?

.....  
.....  
.....  
.....

12. Pokud jste v **otázce č. 9 odpověděl/a ne**, tak jaký kurz byste chtěl/a absolvovat? (může být uvedeno i více kurzů). Byl/a byste ochotný/á si tento kurz finančně hradit?

.....  
.....  
.....  
.....

13. Myslíte si, že jsou kurzy a školení pro Vás dostačující?

.....  
.....  
.....  
.....

14. Jak často se v současné době věnujete dobrovolnické činnosti?

- 1x týdně
- 2x týdně
- 1x za 14 dní
- 1x měsíčně
- nepravidelně, dle časových možností
- jiné (doplňte) .....

15. Jak na Vaše rozhodnutí stát se dobrovolníkem reagovala rodina a přátelé? Popište:

.....  
.....  
.....  
.....

16. Jak vnímáte svou dobrovolnickou aktivitu? (může být uvedeno i více možností)

- cítím uspokojení, naplňuje mě
- jsem na ni hrdý/á
- cítím být potřebný/á
- těším se na setkání s klienty
- těším se na setkání s ostatními dobrovolníky
- nerada o ní mluvím (nechci, aby se o tom vědělo)
- jiné (doplňte) .....

17. Máte pocit, že Vám něco brání v této činnosti?

- další povinnosti
- obavy, že nebudu umět pomoci
- nedostatečná zpětná vazba
- špatné vztahy mezi ostatními dobrovolníky
- vykonávání i jiných činností než, které bych měl/a dělat
- nedostatečné zajištění pomůckami
- jiné (doplňte) .....

18. Jak reaguje rodina (partner, přátelé) na skutečnost, že jste dobrovolníkem?

- chápou mě a podporují
- jsou také dobrovolníci
- nesouhlasí s tím, ale nebrání mi ve vykonávání
- odmítají si připustit, že vykonávám dobrovolnickou činnost
- tajím to
- jiné (doplňte) .....

19. Napadlo Vás někdy, že s touto aktivitou skončíte?

- ano
- ne

20. Pokud jste v otázce č. 19 odpověděl/a ano, jaký byl důvod?

.....  
.....  
.....  
.....

21. Musela jste kvůli dobrovolnictví přerušit vztahy s bývalými kamarády či partnery?  
Popište:

.....  
.....  
.....  
.....

22. Nyní máte prostor pro Vaše vyjádření, pokud chcete něco dalšího sdělit.